VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69
THỨ HAI
8.6.2026 (23.4 Bính Ngọ)
Số 68 (4359)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

Giữ trục cảnh quan sông Hương bằng kỷ luật quy hoạch

(VH). Trong nhiều thập kỷ qua, các cấp chính quyền TP Huế đã kiên quyết bảo vệ cảnh quan sông Hương trước những dự án có nguy cơ tác động đến dòng sông di sản. Việc tuân thủ quy hoạch được xem là nguyên tắc không thể đánh đổi. Trước và sau khi có Quy hoạch chi tiết hai bên bờ sông Hương, chính quyền nơi đây đã có nhiều biện pháp tổ chức không gian, cảnh quan và giữ gìn, bảo vệ "dòng sông di sản". [5]

Sông Hương được xem như một "bản giao hưởng" của quy hoạch đô thị Huế, vì thế Quy hoạch chi tiết đôi bờ sông Hương cần phải được tôn trọng và tuân thủ nghiêm ngặt
Ảnh: NHẬT MINH

[2]

VĂN HÓA & SUY NGẪM

Những cái "bẫy nước"

● MINH TUỆ

Mùa hè, trời nóng nực, khiến con người ta tìm đến với nơi có nước để hóng mát và tắm giải nhiệt. Nhưng không giống như mùa đông, mùa lũ với nước chảy tràn trề, mà mùa hè khô khát lại xuất hiện những ca đuối nước đầy thương tâm. Mùa hè năm nay mới chớm, mà đây đó rộ lên chuyện trẻ em đuối nước. Thì ra cái điệp khúc buồn đã lặp đi lặp lại nhiều lần, năm này qua năm khác, và không biết đến bao giờ mới chấm dứt.

(Xem tiếp trang 3)

Thủ tướng Lào và Thủ tướng Timor-Leste đến Hà Nội, bắt đầu thăm chính thức Việt Nam và dự AFF 2026 [3]

BỘ TRƯỞNG LÂM THỊ PHƯƠNG THANH:

Đột phá để du lịch góp phần cho mục tiêu tăng trưởng hai con số [6]

Người giữ tình hữu nghị Việt - Lào bằng âm nhạc [11]

Tạo đà bứt phá cho phát triển công nghiệp văn hóa trong kỷ nguyên số [8]

NGÀY ĐẠI DƯƠNG THẾ GIỚI 8.6:

Văn hóa xanh trong kỷ nguyên mới [2]

Nối lại những cuộc chia xa từ Mùa Xuân 1968 [13]

Để mỗi người dân đều có một nơi gọi là nhà [4]

Vì sao đề nghị "khai tử" danh thắng quốc gia thác Gougah? [9]

NGÀY ĐẠI DƯƠNG THẾ GIỚI 8.6:

Văn hóa xanh trong kỷ nguyên mới

PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Trong bài viết *Vì một nền văn minh sinh thái, một Việt Nam xanh và một đại dương hòa bình, bền vững*, nhân Ngày Môi trường thế giới 5.6 và Ngày Đại dương thế giới 8.6, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã gửi đi một thông điệp có tầm nhìn chiến lược.

Đó là, phát triển xanh không chỉ là yêu cầu môi trường, mà là thước đo văn minh, là chiều sâu văn hóa và là trách nhiệm đạo đức của Việt Nam trước nhân dân, trước đại dương và trước các thế hệ mai sau.

Khi phát triển xanh trở thành một lựa chọn văn hóa

Có những vấn đề của thời đại không thể giải quyết chỉ bằng kỹ thuật, công nghệ hay những mệnh lệnh hành chính. Biến đổi khí hậu, ô nhiễm môi trường, suy giảm đa dạng sinh học, nước biển dâng, rác thải nhựa đại dương… trước hết là những vấn đề của mô hình phát triển, nhưng sâu xa hơn, đó là vấn đề của văn hóa: Văn hóa ứng xử với thiên nhiên, văn hóa tiêu dùng, văn hóa sản xuất, văn hóa quản trị và văn hóa trách nhiệm của con người trước sự sống.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm gợi mở một cách nhìn rất đáng suy ngẫm: Môi trường an toàn và đại dương hòa bình, bền vững được đặt ở vị trí trung tâm của phát triển, an ninh, hòa bình, công bằng, đạo đức và sự trường tồn của quốc gia dân tộc. Cách đặt vấn đề ấy cho thấy, bảo vệ môi trường không còn là phần phụ thêm sau tăng trưởng, không phải là việc "dọn dẹp" sau phát triển, càng không phải là trách nhiệm riêng của ngành tài nguyên và môi trường. Đó phải là một trụ cột của mô hình phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

Điểm cốt lõi ở đây là sự chuyển đổi hệ giá trị. Trong một thời gian dài, nhân loại đã đi qua mô hình phát triển dựa nhiều vào khai thác tài nguyên, tiêu thụ năng lượng hóa thạch, sản xuất tuyến tính và văn hóa tiêu dùng lãng phí. Mô hình ấy từng tạo ra của cải vật chất to lớn, nhưng cũng để lại những hệ quả nặng nề: Trái đất nóng lên, thời tiết cực đoan, băng tan, hạn hán, lũ lụt, cháy rừng, xâm nhập mặn, ô nhiễm biển và đại dương. Khi giới hạn của tự nhiên bị đẩy đến mức nguy hiểm, con người buộc phải tự hỏi, chúng ta có thể gọi là phát triển hay không, nếu chính nền tảng sinh thái nuôi dưỡng sự sống đang bị bào mòn?

Từ câu hỏi ấy, bài viết dẫn chúng ta đến một nhận thức rất căn bản: Một quốc gia có thể có tăng trưởng cao, nhưng nếu người dân phải sống trong ô nhiễm, bệnh tật, thiếu nước sạch, thiếu không gian xanh, thiếu an toàn trước thiên tai và biến đổi khí hậu, thì chưa thể coi là phát triển bền vững. Một xã hội hiện đại và thịnh vượng phải là xã hội biết "làm giàu trong giới hạn sinh thái", biết sử dụng tài nguyên với trách nhiệm, xem thiên nhiên là điều kiện tồn tại, là tài sản quốc gia và là di sản của các thế hệ mai sau. Đây chính là chiều sâu văn hóa của phát triển xanh. Văn hóa không chỉ nằm trong di sản, lễ hội, nghệ thuật hay phong tục. Văn hóa còn nằm trong cách một dân tộc lựa chọn con đường đi lên; trong cách Nhà nước thiết kế chính sách; trong cách doanh nghiệp tổ chức sản xuất; trong cách mỗi gia đình tiêu dùng; trong cách mỗi người dân đối xử với một dòng sông, một cánh rừng, một bãi biển, một hàng cây trước ngõ.

Truyền thống Việt Nam vốn có một mạch nguồn thuận thiên rất sâu. Làng quê Việt Nam được hình thành bên dòng sông, cánh đồng, lũy tre, bến nước. Người Việt sống cùng mùa màng, mưa nắng, con nước, rừng núi và biển khơi. Trong đời sống dân gian, thiên nhiên không chỉ là tài nguyên, mà còn là ký ức, là không gian tinh thần, là nơi con người học cách khiêm nhường, biết ơn và gìn giữ. Vì thế, khi Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh truyền thống văn hóa các vùng, miền và làng quê Việt Nam từ lâu đã chứa đựng tinh thần hòa hợp với thiên nhiên, đồng thời yêu cầu nâng truyền thống ấy lên thành hệ giá trị phát triển hiện đại, đó là một định hướng rất quan trọng cho văn hóa Việt Nam hôm nay.

Hệ giá trị ấy bao gồm tôn trọng tự nhiên, tiết kiệm tài nguyên, tiêu dùng có trách nhiệm, sản xuất sạch hơn, công nghệ xanh hơn, quản trị minh bạch hơn và công bằng hơn giữa các thế hệ. Những khái niệm tưởng như thuộc lĩnh vực môi trường hay kinh tế ấy, thực chất đều là những chuẩn mực văn hóa mới. Một người tiêu dùng biết từ chối lãng phí là một chủ thể văn hóa. Một doanh nghiệp coi tuân thủ môi trường là tiêu chuẩn tồn tại là một doanh nghiệp có văn hóa. Một địa phương không đánh đổi sông hồ, rừng cây, di sản thiên nhiên lấy lợi ích ngắn hạn là một địa phương biết phát triển có văn hóa. Một quốc gia dám mở rộng thước đo phát triển, không chỉ nhìn vào tốc độ tăng trưởng mà còn nhìn vào chất lượng sống, mức phát thải, hiệu quả sử dụng tài nguyên, năng lực chống chịu khí hậu và công bằng xã hội, đó là một quốc gia trưởng thành về văn hóa phát triển.

Tư tưởng Hồ Chí Minh được bài viết nhắc lại cũng làm sáng rõ hơn chiều sâu ấy. "Vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người" không chỉ là lời căn dặn về giáo dục hay phong trào Tết trồng cây. Đó là một triết lý phát triển: Cây xanh và con người, môi trường và nhân cách, thiên nhiên và tương lai dân tộc không thể tách rời nhau. Trồng cây là gây dựng môi trường sống; trồng người là xây dựng chủ thể phát triển có tri thức, đạo đức và trách nhiệm. Một dân tộc muốn đi xa không chỉ cần đường sá, nhà máy, công nghệ, mà cần những con người biết sống tử tế với thiên nhiên và với tương lai.

Vì thế, phát triển xanh phải bắt đầu từ giáo dục văn hóa. Giáo dục ấy không chỉ nằm trong sách giáo khoa, mà trong từng hành vi nhỏ của đời sống: Không xả rác, tiết kiệm điện nước, phân loại rác tại nguồn, giảm nhựa dùng một lần, bảo vệ cây xanh, giữ gìn không gian công cộng, tôn trọng dòng sông, bãi biển, rừng ngập mặn. Khi những hành vi ấy trở thành nếp sống, khi nếp sống trở thành thói quen xã hội, khi thói quen xã hội được nâng lên thành chuẩn mực cộng đồng, lúc đó văn hóa xanh mới thực sự đi vào đời sống.

Từ văn hóa biển đến khát vọng một Việt Nam xanh, nhân văn, bền vững

Một điểm đặc biệt trong bài viết của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm là cách nhìn về biển. Biển không chỉ được nhìn như không gian kinh tế, mà còn là không gian sinh tồn, không gian chủ quyền, không gian văn hóa, không gian kết nối và không gian chiến lược của dân tộc Việt Nam. Đây là một cách tiếp cận rất sâu, bởi nó trả lại cho biển đầy đủ chiều kích của nó trong lịch sử, địa lý, văn hóa và vận mệnh quốc gia.

Việt Nam là quốc gia biển. Hơn 3.260 km bờ biển, hai đồng bằng lớn, hệ thống sông ngòi dày đặc, nhiều đô thị ven biển, hàng triệu ngư dân và cộng đồng ven biển đã làm nên một không gian sống đặc biệt. Nhưng biển Việt Nam không chỉ có sóng, gió, cá tôm, cảng biển, du lịch, năng lượng hay thương mại. Biển còn có lễ hội cầu ngư, tín ngưỡng thờ cá Ông, tri thức dân gian đi biển, nghề làm nước mắm, nghề đóng thuyền, những làng chài, những câu hò, những phiên chợ sớm, những người dân bám biển và giữ biển bằng cả sinh kế, tình yêu và trách nhiệm.

Bởi vậy, văn hóa biển phải trở thành một bộ phận quan trọng của văn hóa phát triển Việt Nam trong giai đoạn mới. Yêu biển không thể chỉ là cảm xúc. Yêu biển là không khai thác tận diệt. Yêu biển là chống rác thải nhựa. Yêu biển là bảo vệ nguồn lợi thủy sản. Yêu biển là nâng cao đời sống ngư dân. Yêu biển là phát triển du lịch sinh thái biển đảo có trách nhiệm. Yêu biển là xây dựng cảng biển xanh, kinh tế biển xanh, năng lượng tái tạo ngoài khơi, công nghiệp sinh học biển. Yêu biển cũng là kiên định bảo vệ chủ quyền, giữ vững hòa bình, ổn định, an ninh, an toàn và tự do hàng hải, tôn trọng luật pháp quốc tế, nhất là Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển năm 1982.

Ở đây, văn hóa biển gắn rất chặt với văn hóa hòa bình. Việt Nam kiên trì giải quyết tranh chấp bằng biện pháp hòa bình, cùng xây dựng Biển Đông thành vùng biển của hợp tác, trách nhiệm và phát triển bền vững. Đó là cách ứng xử của một quốc gia có bản lĩnh: Kiên định về chủ quyền nhưng luôn đề cao luật pháp, đối thoại, hợp tác và trách nhiệm chung. Trong một thế giới nhiều bất định, văn hóa hòa bình ấy chính là một phần của sức mạnh mềm Việt Nam.

Từ biển nhìn rộng ra, bài viết cũng đặt ra yêu cầu xây dựng một nền quản trị môi trường hiện đại, dựa trên khoa học, dữ liệu, công nghệ số và sự tham gia của xã hội. Đây là điểm rất mới và rất cần thiết. Chúng ta không thể bảo vệ môi trường chỉ bằng lời kêu gọi chung chung. Chúng ta cần dữ liệu quốc gia về phát thải, chất lượng nước, không khí, rác thải, đa dạng sinh học, tài nguyên biển, sạt lở, xâm nhập mặn, rủi ro khí hậu và tuân thủ môi trường của doanh nghiệp. Chúng ta cần ứng dụng vệ tinh, trí tuệ nhân tạo, cảm biến môi trường, bản đồ số, mô hình dự báo thiên tai và nền tảng phản ánh của người dân.

Nhưng công nghệ chỉ có ý nghĩa khi đi cùng văn hóa minh bạch và trách nhiệm giải trình. Người dân có quyền được biết chất lượng môi trường nơi mình sống. Doanh nghiệp có nghĩa vụ minh bạch tác động môi trường. Cơ quan nhà nước phải ra quyết định dựa trên bằng chứng và chịu trách nhiệm trước nhân dân. Đó không chỉ là quản trị môi trường, mà là quản trị văn minh.

Chuyển đổi xanh cũng phải là một quá trình công bằng và nhân văn. Nếu phát triển xanh chỉ là câu chuyện của công nghệ cao, tài chính xanh, tiêu chuẩn mới, nhưng người nghèo, lao động trong các ngành phát thải cao, cộng đồng ven biển, phụ nữ, trẻ em và các nhóm dễ tổn thương bị bỏ lại phía sau, thì đó chưa thể là phát triển bền vững. Một xã hội xanh phải là xã hội biết bảo vệ người yếu thế, tạo sinh kế mới, đào tạo lại lao động, hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, giúp

Yêu biển không thể chỉ là cảm xúc, yêu biển còn bằng cách phát triển du lịch sinh thái biển, đảo có trách nhiệm
Ảnh: T.PHẠM

cộng đồng thích ứng với biến đổi khí hậu. Bài viết nhấn mạnh công bằng trong chuyển đổi xanh, không biến tiêu chuẩn môi trường thành rào cản thương mại mới đối với các nước đang phát triển; đây là một quan điểm vừa thực tế, vừa nhân văn.

Với Việt Nam, chuyển đổi xanh không phải là con đường dễ dàng. Chúng ta còn phải bảo đảm an ninh năng lượng, an ninh lương thực, sinh kế của người dân, năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp, nguồn lực đầu tư, trình độ công nghệ và chất lượng quản trị. Nhưng chính vì khó, chúng ta càng cần một tầm nhìn văn hóa để đi đường dài. Văn hóa giúp chuyển đổi xanh không trở thành phong trào nhất thời. Văn hóa giúp mỗi chính sách có chiều sâu nhân văn. Văn hóa giúp mỗi doanh nghiệp hiểu rằng lợi nhuận không thể tách khỏi trách nhiệm. Văn hóa giúp mỗi người dân thấy rằng một hành động nhỏ hôm nay có thể góp phần bảo vệ tương lai của đất nước.

Bài viết kết lại bằng lời kêu gọi mỗi người Việt Nam bắt đầu từ một việc cụ thể: Trồng và chăm một cây xanh, giảm sản phẩm nhựa dùng một lần, tiết kiệm năng lượng, phân loại rác, bảo vệ nguồn nước, giữ sạch bãi biển, lan tỏa một thói quen sống xanh. Những việc ấy tưởng nhỏ, nhưng không nhỏ. Bởi văn hóa của một dân tộc không chỉ được đo bằng những công trình lớn, những lễ hội lớn, những tuyên ngôn lớn, mà còn được đo bằng những hành vi hằng ngày, bằng cách mỗi người đối xử với không gian sống chung. Một Việt Nam xanh sẽ không tự nhiên hình thành. Nó phải được kiến tạo bằng thể chế xanh, kinh tế xanh, công nghệ xanh, đô thị xanh, doanh nghiệp xanh và quan trọng hơn cả là con người xanh. Một đại dương hòa bình, bền vững cũng không chỉ được bảo vệ bằng chiến lược và luật pháp, mà còn bằng tình yêu biển đảo, bằng văn hóa biển, bằng ý thức trách nhiệm của từng cộng đồng, từng ngư dân, từng du khách, từng địa phương ven biển.

Thông điệp lớn nhất từ bài viết của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, vì vậy, là thông điệp về một lựa chọn văn minh: Việt Nam phải phát triển nhanh, nhưng không được phát triển bằng cách làm tổn thương thiên nhiên; phải giàu mạnh, nhưng không được nghèo đi về môi trường sống; phải hiện đại, nhưng không được đánh mất sự hài hòa với đất, nước, rừng, biển; phải hội nhập, nhưng phải là một thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế.

Trong kỷ nguyên mới của dân tộc, văn hóa xanh chính là một phần của sức mạnh quốc gia. Khi văn hóa thấm vào phát triển, tăng trưởng sẽ có đạo đức. Khi văn hóa thấm vào quản trị, chính sách sẽ có trách nhiệm. Khi văn hóa thấm vào đời sống, mỗi người dân sẽ trở thành một chủ thể bảo vệ tương lai. Và khi tình yêu thiên nhiên, yêu biển đảo, yêu quê hương được chuyển hóa thành hành động cụ thể, chúng ta có quyền tin vào một Việt Nam không chỉ giàu mạnh hơn, mà còn xanh hơn, nhân văn hơn, bền vững hơn; một Việt Nam có thể vươn mình mà vẫn giữ được màu xanh của rừng, sự trong lành của sông, bình yên của biển và hạnh phúc của con người. ■

Thủ tướng Lào và Thủ tướng Timor-Leste đến Hà Nội, bắt đầu thăm chính thức Việt Nam và dự AFF 2026

Thủ tướng Lào Sonexay Siphandone và phu nhân đến Hà Nội, bắt đầu thăm chính thức Việt Nam và tham dự Diễn đàn Tương lai ASEAN lần thứ ba

Thủ tướng Timor-Leste Kay Rala Xanana Gusmão đến Hà Nội, bắt đầu thăm chính thức Việt Nam và tham dự Diễn đàn Tương lai ASEAN lần thứ ba

Chiều qua 7.6, Thủ tướng nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào Sonexay Siphandone đến Hà Nội, bắt đầu chuyến thăm chính thức Việt Nam và tham dự Diễn đàn Tương lai ASEAN (AFF) lần thứ ba từ ngày 7-9.6, theo lời mời của Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa XHCN Việt Nam Lê Minh Hưng. Ra sân bay quốc tế Nội Bài đón đoàn có Bộ trưởng Bộ Tài chính Ngô Văn Tuấn; Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Ngô Lê Văn.

Tháp tùng Thủ tướng Sonexay Siphandone thăm chính thức Việt Nam và tham dự AFF 2026 có: Bà Vandara Siphandone, phu nhân; các Ủy viên Bộ Chính trị Trung ương Đảng Nhân dân Cách mạng Lào: Thongsalith Mangnomek, Phó Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Thể thao; Khamlieng Outhakaysone, Phó Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng Bộ Quốc phòng; các Bí thư Trung ương Đảng Nhân dân Cách mạng Lào: Bộ trưởng Bộ Công an Vanthong Kongmany và Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Bounkham Vorachit.

Tham gia đoàn còn có các Ủy viên Trung ương Đảng Nhân dân Cách mạng Lào: Thongsavanh Phomvihane, Phó Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao; Santiphab Phomvihane, Phó Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng Bộ Tài chính, Chủ tịch Ủy ban Hợp tác Lào - Việt Nam; Bouakhong Nammavong, Bộ trưởng, Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ; Baykham Khattiya, Bộ trưởng Bộ Y tế; Suanesavanh Vignaket, Bộ trưởng Bộ Thông tin, Văn hóa và Du lịch; Phosay Sayasone, Bộ trưởng Bộ Lao động và Phúc lợi xã hội; Leklai Sivilay, Bộ trưởng Bộ Công chính và Vận tải; Malaithong Kommasith, Bộ trưởng Bộ Công thương; Linkham Douangsavanh, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường; Santisouk Simmalavong, Bộ trưởng Bộ Công nghệ và Truyền thông. Đại sứ Lào tại Việt Nam Khamphao Ernthavanh cùng Thứ trưởng, Phó Chủ tịch Thường trực Ủy ban Khuyến khích và Quản lý đầu tư Phonevanh Outhavong tham gia đoàn.

● Cũng trong chiều qua 7.6, Thủ tướng nước Cộng hòa dân chủ Timor-Leste Kay Rala Xanana Gusmão đã đến Hà Nội, bắt đầu chuyến thăm chính thức Việt Nam và tham dự Diễn đàn Tương lai ASEAN (AFF) lần thứ ba từ ngày 7-10.6, theo lời mời của Thủ tướng Chính phủ nước Cộng hòa XHCN Việt Nam Lê Minh Hưng. Ra sân bay quốc tế Nội Bài đón đoàn có Bộ trưởng Bộ KH&CN Vũ Hải Quân; Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Ngô Lê Văn; Đại biện Việt Nam tại Timor-Leste Phạm Bình Đàm. Phía Timor-Leste có Đại sứ Timor-Leste tại Việt Nam João Pereira.

Tháp tùng Thủ tướng Kay Rala Xanana Gusmão thăm chính thức Việt Nam và dự AFF 2026 có: Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Điều phối các vấn đề Kinh tế và Bộ trưởng Du lịch và Môi trường Francisco Kalbuady Lay; Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Điều phối các vấn đề Xã hội và Bộ trưởng Phát triển Nông thôn và Nhà ở Cộng đồng Mariano Asanami Sabino; Bộ trưởng Ngoại giao và Hợp tác Bendito dos Santos Freitas; Bộ trưởng Giáo dục Dulce de Jesus Soares; Bộ trưởng Thương mại và Công nghiệp Philip Nino Pereira; Thứ trưởng phụ trách các vấn đề ASEAN, Trưởng SOM ASEAN của Timor-Leste, Bộ Ngoại giao và Hợp tác Milena Maria da Costa Rangel; Quốc vụ khanh phụ trách Truyền thông Xã hội Expedito Parrot Dias Ximenes; Đại sứ Đặc mệnh Toàn quyền Cộng hòa Dân chủ Timor-Leste tại Việt Nam João Pereira.

P.V

Những cái... *(Tiếp theo trang 1)*

Tôi nhớ cách nay độ vài chục năm, ở xã Nghĩa Hà huyện Tư Nghĩa (nay là xã An Phú, Quảng Ngãi) bỗng rộ tin hàng chục em nhỏ đuối nước. Thì ra mùa hè các em rủ nhau ra vùng hạ lưu sông Trà Khúc chơi và gặp nạn. Sông Trà Khúc chỗ cạn chỗ sâu, thường ở gần bờ thì cạn, dần ra giữa dòng mới sâu. Nhưng đó là địa hình tự nhiên vốn có. Ở đây có nhiều chỗ rất gần bờ nhưng lại có những cái hố sâu, kết quả của những lần người ta khai thác cát để lại, trở thành những cái "bẫy nước" tưởng chừng vô hại nhưng lại rất nguy hiểm.

Cùng các vụ đuối nước khác trong cả nước, vụ này đã gióng hồi chuông cảnh tỉnh về phòng ngừa đuối nước. Có nhiều biện pháp đề ra, như dạy trẻ em tập bơi, dựng biển cảnh báo ở những nơi có nguy cơ đuối nước. Nhưng rồi mới đây, lại trên sông Trà Khúc, đoạn gần thượng nguồn đã xảy ra vụ ba em học sinh đuối nước, mà các em đều chỉ mới mười, mười hai tuổi. Vụ này không liên quan gì các "hố nước nhân tạo" như vừa kể, nhưng tiếp tục là lời cảnh báo cho các bậc cha mẹ và cộng đồng phải lưu tâm.

Vực sông tự nhiên thì do thiên tạo, không cách gì khác là ta phải đề phòng. Cái mà tôi muốn nói chính là các "bẫy nước" nhân tạo, do con người tạo ra.

Tôi dạo bước bên bờ kè sông Trà Khúc đoạn gần cầu Thạch Bích qua phố Quảng Ngãi, thấy trên bờ có dựng những biển cảnh báo đuối nước. Bên dưới lòng sông lóc chóc bờ bụi xen lẫn dòng nước chảy. Có những cái hố tròn to cô lập tựa như một cái ao rộng, cây bụi mọc xung quanh, còn lòng hố thì đầy nước. Nó không phải địa hình tự nhiên. Nó là kết quả của những lần moi móc cát, xây dựng cầu cống để lại. Tôi lại thấy một số em nhỏ dựng xe đạp trên bờ kè, rồi rủ nhau xuống chơi ở đấy, chạy nhảy tung tăng và làm gì khác nữa không biết được. Tôi cảm thấy hơi giật mình: Cái biển báo kia chắc các em không phải không thấy, nhưng trẻ nhỏ ham chơi, sao mà nhớ được. Từ ấy mới nghĩ rằng những tấm biển cảnh báo mới chỉ là điều kiện cần, mà chưa đủ. Điều kiện đủ là gia đình các em phải có biện pháp quản lý các em.

Một điều kiện đủ nữa, mang tính phòng xa nhưng không thừa, là không được tạo ra những cái "bẫy nước nhân tạo". Các công trình xây dựng, khai thác khoáng sản ở một nơi nào đó, khi xong luôn có yêu cầu "hoàn thổ". Nói cụ thể thì "hoàn thổ" là biện pháp trả lại mặt bằng tự nhiên tương tự như nó vốn có, là sự "thu dọn chiến trường" mới được coi mọi việc đã xong xuôi. Ở trường hợp cụ thể trên lòng sông thế này, hẳn sự "hoàn thổ" phải là san phẳng lòng sông, không để lại những cái hố nước sâu nguy hiểm. Nhưng các nhà xây dựng lẫn các nhà quản lý trước đây có lẽ chỉ chăm chăm vào kết quả xây dựng hoặc khai thác cát mà "quên" mất việc phải "hoàn thổ" mới xong nhiệm vụ. Kết quả của việc làm ấy từ bao năm để lại trong lòng sông Trà Khúc (và hẳn ở nhiều sông khác) những cái "ụ đất" ngang nhiên nằm đây đó giữa dòng, và xen kẽ nó là những cái "bẫy nước" với các hố sâu, vừa không đẹp mắt vừa tiềm ẩn bao sự nguy hiểm. Đã đến lúc các nhà quản lý phải đặc biệt lưu tâm đến vấn đề này, để ngăn ngừa rủi ro xã hội không đáng có, mà lỗi không phải vốn có của tự nhiên.

Một trong những biện pháp quan trọng để phòng ngừa đuối nước chính là không tạo ra những cái "bẫy nước". ■

Để mỗi người dân đều có một nơi gọi là nhà

DUY PHONG

Có những giấc mơ rất giản dị nhưng lại theo con người gần như cả cuộc đời. Đó không hẳn là những điều lớn lao. Đôi khi chỉ là sau một ngày làm việc vất vả, sau những vòng xe giữa phố đông, sau những áp lực cơm áo thường nhật, người ta có một cánh cửa để mở ra, một căn phòng sáng đèn để trở về, một không gian đủ bình yên để gọi là nhà.

Với nhiều thế hệ người Việt, "an cư lạc nghiệp" từ lâu không chỉ là một câu nói quen thuộc mà đã trở thành một quan niệm sống. Người ta cố gắng học hành, lao động, tích góp, chắt chiu cũng bởi mong muốn một ngày có được một mái nhà của riêng mình. Căn nhà trong văn hóa Việt không đơn thuần là một khối tài sản bằng gạch đá, xi măng, mà còn là biểu tượng của sự ổn định, của tổ ấm, của sự trưởng thành và niềm tin vào tương lai.

Nhưng đời sống luôn vận động với những đổi thay rất nhanh. Quá trình đô thị hóa mạnh mẽ, sự dịch chuyển lao động, áp lực dân số tại các thành phố lớn cùng sự biến động của thị trường bất động sản đang khiến hành trình chạm tới giấc mơ sở hữu nhà ở trở nên khó khăn hơn đối với không ít người.

Đằng sau những con số về cung - cầu nhà ở, giá bất động sản hay tốc độ phát triển đô thị là những câu chuyện rất đời: Những cặp vợ chồng trẻ sau nhiều năm đi làm vẫn cân nhắc từng khoản chi để tích góp mua nhà; những công nhân rời quê lên thành phố, góp sức trong các khu công nghiệp nhưng vẫn ở trong những căn phòng trọ chật hẹp; những sinh viên mới ra trường, những lao động trẻ mang theo hoài bão lập nghiệp nhưng áp lực đầu tiên phải đối diện lại là tìm một chỗ ở vừa túi tiền.

Bởi vậy, chủ trương phát triển nhà ở cho thuê mà Đảng, Nhà nước đang thúc đẩy không chỉ là một chính sách về nhà ở. Nhìn sâu hơn, đó là một chính sách văn hóa, một cách tiếp cận nhân văn về phát triển: Đặt con người ở vị trí trung tâm, để trong hành trình đi lên của đất nước, không ai bị bỏ lại phía sau chỉ vì chưa đủ điều kiện sở hữu một căn nhà.

Từ "có nhà" đến "có nơi an cư"

Có lẽ đã đến lúc cần nhìn nhận rộng hơn về khái niệm an cư trong xã hội hiện đại.

Trong tâm thức truyền thống, một mái nhà thường gắn liền với quyền sở hữu. Người Việt quen nghĩ rằng phải mua được một căn nhà, cầm trong tay một tấm "sổ đỏ, sổ hồng" (giấy chứng nhận quyền sở hữu) thì mới thật sự yên tâm. Điều đó xuất phát từ những giá trị văn hóa lâu đời về gia đình, về sự bền vững, về mong muốn để lại một nền tảng cho thế hệ sau. Khát vọng ấy hoàn toàn chính đáng.

Nhưng một xã hội phát triển cũng cần mở ra nhiều con đường khác nhau để người dân tiếp cận hạnh phúc. Không phải ai ở tuổi 25, 30 hay thậm chí 40 cũng có thể sở hữu một căn nhà, nhất là tại những đô thị lớn. Và cũng không nên để áp lực mua nhà trở thành gánh nặng khiến con người phải đánh đổi quá nhiều năm tháng tuổi trẻ, chất lượng sống hay cơ hội phát triển bản thân.

Một căn hộ thuê ổn định, có mức giá phù hợp, môi trường sống văn minh, hạ tầng đầy đủ, pháp lý bảo đảm cũng có thể là một nơi an cư đúng nghĩa. Bởi suy cho cùng, giá trị lớn nhất của một mái nhà không chỉ nằm ở quyền sở hữu mà nằm ở cảm giác bình yên nó mang lại. Một đứa trẻ cần một không gian an toàn để lớn lên. Một người lao động cần một nơi nghỉ ngơi sau giờ làm việc. Một gia đình trẻ cần một điểm tựa để bắt đầu hành trình xây dựng tương lai.

Khi Nhà nước quan tâm phát triển nhà ở cho thuê, đó chính là sự thay đổi từ tư duy chăm lo chỗ ở theo nghĩa hẹp sang bảo đảm chất lượng sống theo nghĩa rộng. Không chỉ giúp người dân "mua được nhà", mà trước hết phải giúp người dân "có nơi để sống tốt".

Đó là chiều sâu văn hóa của một chính sách xã hội.

Nhìn thấy những con người phía sau những căn nhà

Điều đáng quý nhất trong một chính sách nhân văn là khả năng nhìn thấy từng số phận cụ thể phía sau những khái niệm chung.

Phía sau hai chữ "nhà ở" là cuộc sống của hàng triệu người. Đó là người công nhân đứng trong dây chuyền sản xuất suốt nhiều giờ mỗi ngày, góp phần tạo nên giá trị kinh tế nhưng sau giờ tan ca lại trở về một căn phòng thuê nhỏ bé. Đó là cô giáo trẻ mới vào nghề, người cán bộ, viên chức trẻ đang bắt đầu sự nghiệp ở một thành phố lớn. Đó là những gia đình trẻ vừa nuôi con, vừa chăm lo cha mẹ, vừa chắt chiu từng đồng cho tương lai. Họ không thiếu ý chí. Họ không thiếu khát vọng vươn lên. Nhưng giữa tốc độ tăng trưởng kinh tế và khả năng tích lũy của mỗi cá nhân luôn cần có những chính sách để tạo sự cân bằng.

Một xã hội phát triển không thể chỉ đo bằng những tòa nhà cao tầng, những khu đô thị hiện đại, mà còn phải được đo bằng việc người lao động bình thường có thể tìm thấy vị trí của mình trong không gian phát triển ấy hay không. Một thành phố đáng sống không chỉ là nơi có những căn hộ sang trọng, mà còn là nơi người công nhân, người lao động dịch vụ, người trẻ khởi nghiệp, những người đang âm thầm vận hành nhịp sống đô thị cũng có thể yên tâm gắn bó.

Chính sách phát triển nhà ở cho thuê vì vậy mang trong mình tinh thần bao trùm: Mọi người dân đều xứng đáng được tiếp cận điều kiện sống tốt hơn.

Khi mái nhà trở thành động lực phát triển

Có một điều tưởng như giản dị nhưng lại rất quan trọng: Một con người chỉ có thể nghĩ tới những mục tiêu xa hơn khi những nhu cầu căn bản nhất được bảo đảm.

Một người lao động không phải thường xuyên lo lắng hôm nay ở đâu, ngày mai tiền thuê nhà tăng thế nào, con cái có môi trường sinh hoạt ra sao, sẽ có nhiều năng lượng hơn để làm việc, học tập và cống hiến. Một gia đình có nơi ở ổn định sẽ có thêm niềm tin để lập kế hoạch dài hạn. Một người trẻ không bị đè nặng bởi áp lực phải mua nhà bằng mọi giá có thể dành nguồn lực cho tri thức, kỹ năng, sáng tạo và những trải nghiệm làm giàu cho cuộc sống.

Ở góc nhìn ấy, nhà ở không chỉ là chính sách an sinh mà còn là chính sách phát triển. Đầu tư cho nơi ở của người dân chính là đầu tư cho nguồn lực con người. Một khu nhà ở cho công nhân với đầy đủ thiết chế văn hóa, giáo dục, y tế, không gian sinh hoạt cộng đồng không chỉ tạo ra chỗ ở mà còn tạo ra môi trường sống. Một chính sách nhà ở tốt không chỉ xây dựng những căn hộ mà còn xây dựng niềm tin.

Và niềm tin chính là nguồn vốn xã hội quý giá nhất của mỗi quốc gia.

Sự phát triển phải bắt đầu từ con người

Trong quá trình phát triển, mọi quốc gia đều đứng trước câu hỏi: Chúng ta xây dựng những đô thị để làm gì và dành cho ai? Những con đường rộng hơn, những tòa nhà cao hơn, những khu đô thị hiện đại hơn chắc chắn là biểu hiện của sự phát triển. Nhưng chiều sâu của phát triển lại nằm ở chỗ những thành quả ấy có đến được với đông đảo người dân hay không. Một đô thị văn minh không phải nơi mọi người đều phải sở hữu nhà bằng mọi giá, mà là nơi mỗi người, dù điều kiện khác nhau, vẫn có cơ hội sống tử tế, an toàn và có hy vọng.

Từ góc nhìn văn hóa, một mái nhà chưa bao giờ chỉ là một công trình xây dựng. Đó là nơi hình thành nhân cách, gìn giữ tình thân, nuôi dưỡng những giá trị tốt đẹp của gia đình và cộng đồng. Khi chăm lo cho chỗ ở của người dân, cũng chính là chăm lo cho nền tảng văn hóa của xã hội. Bởi những điều lớn lao của đất nước luôn bắt đầu từ những điều rất nhỏ bé trong từng gia đình: Một bữa cơm sau giờ làm, tiếng cười của trẻ nhỏ trong căn phòng ấm áp, cảm giác bình yên khi trở về sau một ngày dài.

Phát triển nhà ở cho thuê, vì thế, không chỉ là câu chuyện của những dự án, những mét vuông xây dựng hay những chính sách tài chính. Đó là câu chuyện về một Nhà nước luôn lắng nghe những nhu cầu thiết thực nhất của nhân dân; một định hướng phát triển không chỉ hướng tới những con số tăng trưởng mà còn hướng tới hạnh phúc con người. Bởi cuối cùng, ý nghĩa sâu xa nhất của mọi chính sách phát triển vẫn là để mỗi người dân có một cuộc sống tốt đẹp hơn.

Và trong hành trình ấy, không có niềm vui nào giản dị mà lớn lao hơn niềm vui được trở về một nơi mình có thể gọi bằng hai tiếng thân thương: **Nhà mình**. ■

Phát triển nhà ở cho thuê là một chính sách nhân văn của Đảng, Nhà nước (Ảnh minh họa) **Ảnh: B.LINH**

Giữ trục cảnh quan sông Hương bằng kỷ luật quy hoạch

SƠN THÙY

Trong nhiều thập kỷ qua, các cấp chính quyền TP Huế đã kiên quyết bảo vệ cảnh quan sông Hương trước những dự án có nguy cơ tác động đến dòng sông di sản. Việc tuân thủ quy hoạch được xem là nguyên tắc không thể đánh đổi.

Trước và sau khi có Quy hoạch chi tiết hai bên bờ sông Hương, tỉnh Thừa Thiên Huế cũ, nay là TP Huế đã có nhiều biện pháp tổ chức không gian, cảnh quan và giữ gìn, bảo vệ "dòng sông di sản". Các công trình dự án sai phép, không phù hợp đều bị xử lý nghiêm.

Cảnh quan sông Hương đã được bảo vệ thế nào?

Cách đây hơn 20 năm, thông tin về dự án xây dựng khách sạn cao cấp ở ven đồi Vọng Cảnh đã khiến nhiều chuyên gia, nhà nghiên cứu và dư luận lo ngại, đồng thời phản ứng gay gắt bởi nguy cơ phá vỡ cảnh quan sông Hương. Thời điểm đó, nhiều cơ quan báo chí đã vào cuộc, trong đó có *Văn Hóa*. Trải qua nhiều cuộc họp bàn, sau đó chính quyền địa phương đã quyết định không cho phép triển khai dự án. Loạt bài về chủ đề này của *Văn Hóa* đã được trao giải cao nhất Giải Báo chí quốc gia năm 2005.

Trước đó, vào những năm 1990, khi một công ty chuẩn bị xây dựng trụ sở ở khu vực Dinh Công sứ (vị trí trụ sở Bảo tàng Hồ Chí Minh TP Huế hiện nay), đã gặp phải phản ứng gay gắt của dư luận vì lo ngại ảnh hưởng đến cảnh quan, không gian dòng sông Hương, nên dự án cũng bị dừng lại. Thực tế, trong những năm qua, trước khi có Quy hoạch chi tiết hai bên bờ sông Hương, TP Huế cũng đã bảo vệ và giữ gìn cảnh quan dòng sông này. Các công trình, dự án ven sông Hương xây dựng sai phép, trái phép đã bị xử phạt vi phạm hành chính và buộc phải điều chỉnh kiến trúc, mật độ xây dựng; điển hình như dự án công trình "Huế xưa - Huế nay" của Công ty CP Ngôi Sao Nhỏ ở bãi bồi Đập Đá (phường Vỹ Dạ); dự án khu du lịch sinh thái Go Green Farm ở Cồn Nhỏ (phường Hương Vinh, nay là phường Hóa Châu)…

Ngày 19.3.2021, Chủ tịch UBND tỉnh Thừa Thiên Huế, nay là TP Huế đã ký quyết định số 596 phê duyệt đồ án Quy hoạch chi tiết hai bên bờ sông Hương. Đây là cơ sở pháp lý vững chắc cho công tác giữ gìn trục kiến trúc cảnh quan và vũng lõi đô thị di sản mà Huế định hướng xây dựng. Theo quyết định này, phạm vi lập quy hoạch bao gồm khu vực dọc sông Hương đoạn từ đồi Vọng Cảnh đến phố cổ Bao Vinh, chiều dài khoảng 15km, chiều rộng mỗi bên sông tiếp cận đến các tuyến đường dọc hai bờ sông hoặc cách mép bờ sông mỗi bên trung bình khoảng 100m (bao gồm cồn Hến và cồn Dã Viên). Quy mô khu vực lập quy hoạch hơn 855ha; trong đó, diện tích mặt nước hơn 503ha. Khu vực lập quy hoạch là trục cảnh quan tự nhiên đa dạng, phong phú, với nhiều khu di tích lịch sử, văn hóa, khu dân cư, khu vực công viên trung tâm thành phố và các vùng có cảnh quan đặc trưng ven sông. Đồng thời là yếu tố phong thủy quan trọng trong cấu trúc đô thị Huế; khu vực có tầm quan trọng về kinh tế, xã hội, cảnh quan đô thị, văn hóa của TP Huế.

Quy hoạch với năm cụm trung tâm bao gồm khu vực trung tâm thành phố và bốn khu vực phụ trợ (Phường Đúc, Thủy Biều, Vọng Cảnh, Tiên Nộn); tổ chức các khu chức năng như khu văn hóa du lịch và khu chức năng hỗ trợ cư trú (các công trình dịch vụ thương mại, các không gian hoạt động ngoài trời...). Cũng dựa trên quy hoạch này, cảnh quan sông Hương đã được chỉnh trang bài bản, một số dự án đã được triển khai khoa học, hợp lý dựa trên cơ sở bảo vệ yếu tố đặc trưng của dòng sông. Ông Phan Thế Đạt, Chủ tịch Hội Kiến trúc sư TP Huế cho rằng: Quy hoạch chi tiết hai bờ sông Hương rất quan trọng trong việc bảo vệ cảnh quan ven sông và trục đô thị di sản qua trung tâm thành phố. Đặc biệt, trong đó có quy định rõ chiều cao, mật độ xây dựng ở một số khu đất du lịch, thương mại dịch vụ trọng điểm ven bờ Nam sông Hương, cùng các khu công viên cây xanh, công viên chuyên đề, không gian xanh, quảng trường…

Điều này cho thấy rõ định hướng phát triển các không gian xanh và giữ gìn yếu tố môi trường tự nhiên gắn với dòng sông Hương của TP Huế. Thời điểm trước phê duyệt quy hoạch, địa phương đã lấy ý kiến cộng đồng và nhiều người dân, chuyên gia rất ủng hộ.

Đã có quy hoạch thì phải tuân thủ

Sau khi *Văn Hóa* có bài *Không đánh đổi quy hoạch sông Hương vì một dự án* (số 4358, ra ngày 5.6.2026), nhiều ý kiến cho rằng, dù với mục đích gì thì doanh nghiệp cần phải tuân thủ giấy phép được cấp và quy hoạch đã được phê duyệt.

Nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Hoa nói rằng: Công trình Huế Times Square nằm trong khu vực có thể nói là "nhạy cảm" bởi sông Hương là trục cảnh quan đặc biệt của TP Huế, trong đó khu vực từ cồn Dã Viên đến cồn Hến là vùng lõi của sông Hương ở đoạn tiếp cận với Kinh thành (phía Bắc). Ở khu vực này, về phía Nam của sông Hương là hệ thống các công viên và các công trình kiến trúc xen ghép đã được tổ chức xây dựng một cách bài bản để giữ gìn cảnh quan dòng sông lâu dài. "Đặt thêm gì vào đó là phải cẩn trọng, chính vì thế việc triển khai đồ án Quy hoạch chi tiết hai bờ sông Hương đã tiến hành khá chuẩn và bài bản. Mỗi khi có công trình mới ven sông Hương thì luôn nhận được sự quan tâm của dư luận", ông Nguyễn Xuân Hoa nhấn mạnh.

Theo nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Hoa, việc đầu tư triển khai dự án khu dịch vụ cao cấp để phục vụ du lịch là cần thiết, song cần đảm bảo cảnh quan và những nội dung đã thể hiện trong quy hoạch của địa phương. Ông Hoa cũng nhắc lại, nhiều năm trước, ở khu vực phía Bắc sông Hương (đối diện với dự án Huế Times Square), một doanh nghiệp cũng đã xin phép làm nhà hàng, nhà đầu tư đã đóng cọc xuống dòng sông để thi công nhưng trước sự phản biện và lo ngại cảnh quan nên dự án đã bị dừng lại. Dự án Huế Times Square cũng khiến nhiều người băn khoăn, để đảm bảo quy hoạch sông Hương đã được duyệt, cần phải khuyến khích chủ đầu tư sớm điều chỉnh chiều cao và mật độ xây dựng của công trình.

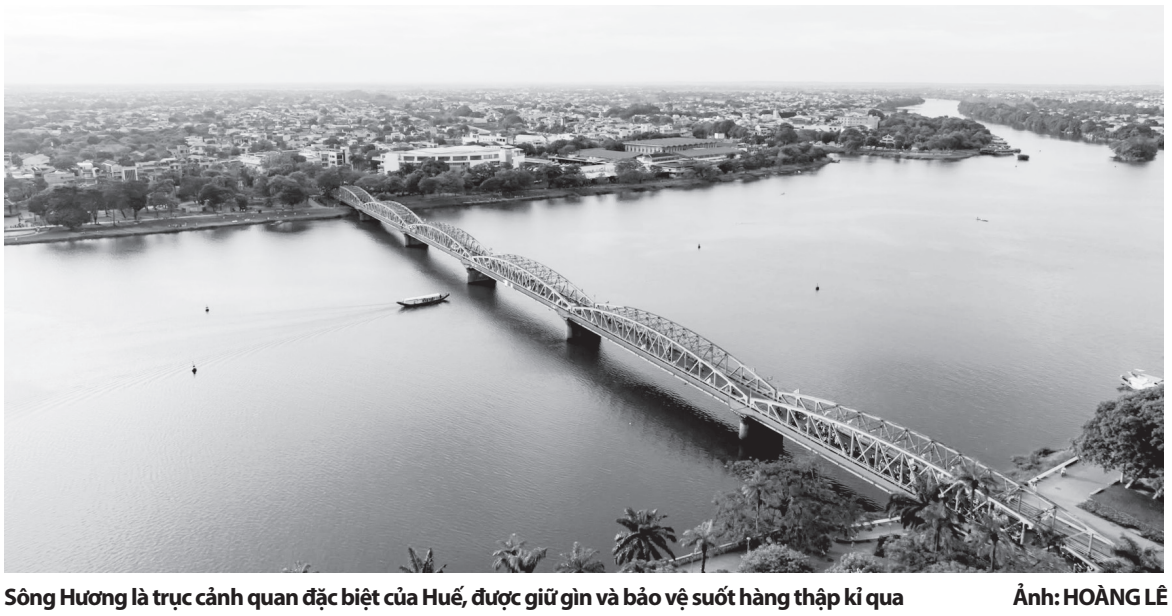
"Cũng từ vụ việc này, cơ quan chức năng địa phương cần rút kinh nghiệm trong công tác giám sát, quản lý xây dựng dọc hai bờ sông Hương, sắp tới là dự án khu du lịch dịch vụ cao cấp tại các trụ sở công ở trục đường Lê Lợi để tránh xảy ra những sự việc sai phạm tương tự", nhà nghiên cứu Nguyễn Xuân Hoa đề nghị. Về sự việc xây dựng "phát sinh" ngoài giấy phép và vượt quy hoạch tại công trình Huế Times Square, theo KTS Phan Thế Đạt, trách nhiệm trước hết là của chủ đầu tư. Giấy phép xây dựng phù hợp với nội dung quy hoạch, còn thực tế công trình đã xây vượt chiều cao, tăng mật độ xây dựng thì đang được đơn vị quản lý xây dựng trên địa bàn xử lý theo quy định của pháp luật. Việc điều chỉnh quy hoạch để bổ sung hồ sơ cấp phép cho dự án là rất khó thực hiện.

> *Trách nhiệm trước hết là của chủ đầu tư. Giấy phép xây dựng phù hợp với nội dung quy hoạch, còn thực tế công trình đã xây vượt chiều cao, tăng mật độ xây dựng thì đang được đơn vị quản lý xây dựng trên địa bàn xử lý theo quy định của pháp luật. Việc điều chỉnh quy hoạch để bổ sung hồ sơ cấp phép cho dự án là rất khó thực hiện.*
>
> **(Ông PHAN THẾ ĐẠT, Chủ tịch Hội Kiến trúc sư TP Huế)**

Một số chuyên gia cho biết, vấn đề khó không chỉ là dư luận mà còn có các điều kiện ràng buộc khác về quy hoạch, đấu giá sử dụng đất. Khu đất số 5 Lê Lợi với diện tích hơn 8.000m², đã được tỉnh Thừa Thiên Huế, nay là TP Huế cho đấu giá sử dụng đất để khai thác dịch vụ du lịch cao cấp. Theo Quy hoạch chi tiết hai bên bờ sông Hương tại quyết định số 596, khu vực này là khu đất du lịch, được quy hoạch với công trình một tầng, chiều cao tối đa 8m, mật độ xây dựng tối đa 5%. Thế nhưng chủ đầu tư dự án Huế Times Square đã cho xây dựng cao hơn 12m, mật độ xây dựng hơn 10%, sai giấy phép được cấp và vượt quy hoạch đã phê duyệt. UBND phường Thuận Hóa đã xử phạt vi phạm hành chính doanh nghiệp này với số tiền 110 triệu đồng và yêu cầu trong 90 ngày phải hoàn thành hồ sơ, bổ sung giấy phép xây dựng, nếu không sẽ buộc tháo dỡ công trình xây dựng vi phạm. ■

Công trình chính của Huế Times Square cao hơn 12m, vượt quy hoạch hơn 4m
Ảnh: SƠN THÙY

Sông Hương là trục cảnh quan đặc biệt của Huế, được giữ gìn và bảo vệ suốt hàng thập kỉ qua Ảnh: HOÀNG LÊ

BỘ TRƯỞNG LÂM THỊ PHƯƠNG THANH:

Đột phá để du lịch góp phần cho mục tiêu tăng trưởng hai con số

● THU SÂM

Để du lịch Việt Nam hoàn thành các mục tiêu đề ra, Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh nhấn mạnh, các mục tiêu phát triển của du lịch không chỉ dừng ở số lượng khách mà phải hướng tới chất lượng khách, doanh thu du lịch, mức đóng góp vào GDP và khả năng lan tỏa sang các lĩnh vực kinh tế khác.

Chuyển hóa các nguồn tài nguyên thành giá trị kinh tế

Theo Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam Nguyễn Trùng Khánh, 5 tháng đầu năm 2026, du lịch Việt Nam tiếp tục duy trì đà phục hồi và tăng trưởng mạnh mẽ. Khách du lịch quốc tế đến Việt Nam đạt khoảng 10,6 triệu lượt, tăng 15,2% so với cùng kỳ năm 2025; tổng thu từ khách du lịch ước đạt khoảng 470.000 tỉ đồng. Riêng tháng 5, lượng khách quốc tế ước đạt khoảng 1,8 triệu lượt, tăng 17,6% so với cùng kỳ năm trước.

Năm 2026, ngành Du lịch đặt mục tiêu đón 25 triệu lượt khách quốc tế, phục vụ 150 triệu lượt khách nội địa và đạt tổng thu khoảng 1.125 nghìn tỉ đồng. Để hiện thực hóa mục tiêu này, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam đề xuất các kịch bản tăng trưởng năm 2026. Cục cũng dự kiến kịch bản tăng trưởng giai đoạn 2027-2030 phục vụ cho mục tiêu tăng trưởng hai con số. Trong đó có nhiều nhóm giải pháp đồng bộ, từ hoàn thiện thể chế, chính sách phát triển du lịch; nghiên cứu sửa đổi Luật Du lịch và các cơ chế liên quan; thúc đẩy các chính sách về thị thực, kinh tế đêm, xúc tiến du lịch ở nước ngoài đến thu hút đầu tư vào các tổ hợp du lịch quy mô lớn...

Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh chủ trì buổi làm việc chuyên đề về giải pháp tăng trưởng hai con số đối với kịch bản phát triển du lịch **Ảnh: TRẦN HUẤN**

> *Buổi làm việc chuyên đề về giải pháp tăng trưởng hai con số đối với kịch bản phát triển du lịch, diễn ra vào sáng 5.6 tại trụ sở Bộ VHTTDL. Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh chủ trì buổi làm việc. Cùng dự có Ủy viên dự khuyết Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Thứ trưởng Nguyễn Huy Dũng và các Thứ trưởng: Tạ Quang Đông, Hoàng Đạo Cương, Hồ An Phong; lãnh đạo Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam cùng đại diện các cơ quan, đơn vị chức năng thuộc Bộ VHTTDL. Tại buổi làm việc, các Thứ trưởng và đại diện các đơn vị chức năng thuộc Bộ đã đóng góp nhiều ý kiến nhằm hoàn thiện kịch bản tăng trưởng du lịch. Kết luận buổi làm việc, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh đã có nhiều chỉ đạo quan trọng và gợi mở cách làm để du lịch Việt Nam thực hiện được các mục tiêu đã đề ra.*

Về phát triển du lịch đóng góp vào mục tiêu tăng trưởng hai con số, Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh nhấn mạnh, trong bối cảnh Đề án đổi mới mô hình phát triển Việt Nam theo định hướng của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đang được xây dựng, lĩnh vực VHTTDL có vai trò đặc biệt quan trọng. Theo Bộ trưởng, du lịch và công nghiệp văn hóa là hai lĩnh vực được kỳ vọng đóng góp trực tiếp vào mục tiêu tăng trưởng hai con số của đất nước. Vì vậy, việc xây dựng kịch bản tăng trưởng du lịch không chỉ nhằm đạt mục tiêu phát triển ngành mà còn phục vụ công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành của Chính phủ, Bộ Chính trị, Ban Bí thư và là cơ sở quan trọng để hoàn thiện Đề án phát triển du lịch trong giai đoạn mới.

Bộ trưởng cho rằng, phát triển du lịch trong giai đoạn hiện nay cần được nhìn nhận như quá trình chuyển hóa các nguồn tài nguyên văn hóa, di sản, du lịch và dữ liệu thành giá trị kinh tế. Đây không chỉ là việc khai thác hiệu quả các lợi thế sẵn có mà còn là quá trình tạo lập những động lực tăng trưởng mới cho nền kinh tế.

Năm tháng đầu năm 2026, tổng thu từ khách du lịch ước đạt 470.000 tỉ đồng **Ảnh: T.HÀ**

Phải định vị rõ du lịch Việt Nam đang ở đâu

Để phục vụ cho mục tiêu tăng trưởng hai con số, hiện Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam đang xây dựng kịch bản phát triển du lịch. Đánh giá dự thảo kịch bản được xây dựng khá toàn diện, Bộ trưởng đề nghị cần tiếp cận theo hướng thực chất hơn. Các mục tiêu phát triển không chỉ dừng ở số lượng khách mà phải hướng tới chất lượng khách, doanh thu du lịch, mức đóng góp vào GDP và khả năng lan tỏa sang các lĩnh vực kinh tế khác.

Theo Bộ trưởng, du lịch cần được tiếp cận đúng với bản chất là ngành kinh tế tổng hợp, có mối liên kết chặt chẽ với văn hóa, thể thao, thương mại, giao thông và nhiều lĩnh vực khác. Chính vì vậy, việc thực hiện các mục tiêu tăng trưởng không thể chỉ là nhiệm vụ của riêng ngành Du lịch mà cần có sự tham gia đồng bộ của các Bộ, ngành, địa phương và doanh nghiệp.

Bộ trưởng đặc biệt nhấn mạnh yêu cầu chuyển mạnh tư duy phát triển từ tăng trưởng về lượng sang nâng cao chất lượng, hiệu quả và mức độ đóng góp thực chất cho nền kinh tế. Trong đó, cần tập trung khai thác hiệu quả các lợi thế nổi trội của đất nước về thiên nhiên, văn hóa, lịch sử và vị thế quốc gia; đồng thời thúc đẩy đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, phát triển du lịch cộng đồng và du lịch gắn với các sự kiện văn hóa, nghệ thuật, thể thao quy mô lớn.

Bên cạnh đó, Bộ trưởng yêu cầu rà soát, hoàn thiện hệ thống dữ liệu, chỉ tiêu thống kê và cơ sở khoa học đánh giá đóng góp của du lịch đối với nền kinh tế; xác định rõ các điểm nghẽn, cơ chế đột phá và trách nhiệm của từng Bộ, ngành, địa phương trong quá trình triển khai. Những đề xuất về thể chế, chính sách phải cụ thể, sát thực tiễn và hướng trực tiếp tới việc tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp, địa phương cũng như khơi thông các nguồn lực phát triển. Theo Bộ trưởng, điều quan trọng là phải định vị rõ du lịch Việt Nam đang ở đâu, có những thuận lợi và khó khăn gì, cần những giải pháp đột phá nào để tạo ra các "cú hích" mới, từ đó đưa du lịch phát triển nhanh, bền vững và đóng góp ngày càng lớn cho nền kinh tế.

Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh đề nghị Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam tiếp thu đầy đủ các ý kiến góp ý, tiếp tục hoàn thiện kịch bản phát triển du lịch và Đề án phát triển du lịch với các luận cứ, số liệu và dự báo khoa học. Bộ trưởng nhấn mạnh các nội dung phải bảo đảm vừa mang tầm chiến lược, vừa có tính khả thi cao, làm cơ sở tham mưu Chính phủ, Bộ Chính trị, Ban Bí thư và các cơ quan có thẩm quyền trong việc hoạch định các chủ trương, chính sách lớn, qua đó đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, đóng góp hiệu quả cho mục tiêu tăng trưởng nhanh và bền vững của đất nước trong giai đoạn tới. ■

QUYẾT LIỆT TRIỂN KHAI CHỈ ĐẠO CỦA TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM:

Nhìn nhận đầy đủ hơn vai trò chiến lược của khoa học xã hội và nhân văn

● **XUÂN TRƯỜNG**

Nếu khoa học tự nhiên và công nghệ tạo nền tảng cho năng lực sản xuất, thì khoa học xã hội và nhân văn là nền tảng của tư duy lãnh đạo, quản trị, phát triển văn hóa và con người. Những chỉ đạo mới đây của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm một lần nữa khẳng định vị trí chiến lược của lĩnh vực này trong sự phát triển đất nước.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, Trưởng ban Chỉ đạo Trung ương về phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số, chủ trì buổi làm việc của Thường trực Ban Chỉ đạo để cho chủ trương về công tác nghiên cứu khoa học cơ bản, ngày 25.5 Ảnh: TTXVN

Khoa học xã hội và nhân văn - nền tảng của năng lực lãnh đạo, quản trị quốc gia

Trong kết luận buổi làm việc của Thường trực Ban Chỉ đạo Trung ương về phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số đối với công tác nghiên cứu khoa học cơ bản, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm - Trưởng ban Chỉ đạo nhấn mạnh, nghiên cứu khoa học cơ bản phải được đổi mới mạnh mẽ cả về nhận thức, thể chế, cơ chế đầu tư, tổ chức thực hiện và phương thức vận hành nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

Theo Tổng Bí thư, Chủ tịch nước, để thực hiện mục tiêu trở thành nước phát triển, thu nhập cao vào năm 2045, Việt Nam phải chuyển mạnh sang mô hình phát triển dựa trên tri thức, khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, dữ liệu, văn hóa và con người. Trong đó, Nghị quyết số 57 đã xác định phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia là đột phá quan trọng hàng đầu.

Đáng chú ý, đối với khoa học xã hội và nhân văn, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước yêu cầu cần nhìn nhận đầy đủ hơn vai trò chiến lược của lĩnh vực này. Nếu khoa học tự nhiên và công nghệ tạo nền tảng cho năng lực sản xuất và công nghệ quốc gia thì khoa học xã hội và nhân văn tạo nền tảng cho năng lực lãnh đạo, quản trị, xây dựng thể chế, phát triển văn hóa, con người và giữ vững ổn định xã hội. Một quốc gia có thể nhập khẩu công nghệ, nhưng không thể nhập khẩu mô hình phát triển phù hợp với lịch sử, văn hóa và điều kiện của chính mình.

Khoa học xã hội và nhân văn có vai trò đặc biệt quan trọng trong nghiên cứu lý luận, xây dựng đường lối, hoàn thiện pháp luật, dự báo chiến lược, xây dựng hệ giá trị quốc gia, phát triển văn hóa và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Trao đổi với *Văn Hóa* về những chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm liên quan đến công tác nghiên cứu khoa học xã hội và nhân văn, TS Nguyễn Viết Chức, Phó Chủ nhiệm Hội đồng Tư vấn về Văn hóa - Xã hội (Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam) cho rằng, đây là những định hướng rất quan trọng, thể hiện sự thấu hiểu sâu sắc đối với đặc thù của hoạt động nghiên cứu khoa học nói chung và khoa học xã hội, nhân văn nói riêng.

TS Nguyễn Viết Chức nhận định, trong thực tế đã từng tồn tại những cách nhìn chưa đầy đủ về khoa học xã hội và nhân văn. Có thời điểm lĩnh vực này bị nhìn nhận theo hướng quá thiên về kinh nghiệm thực tiễn, coi nhẹ vai trò của nghiên cứu khoa học. Ngược lại, cũng có lúc lại tuyệt đối hóa tính hàn lâm, xa rời yêu cầu ứng dụng và thực tiễn cuộc sống. Cả hai cách tiếp cận đó đều không phản ánh đúng bản chất của khoa học xã hội và nhân văn.

TS Nguyễn Viết Chức, Phó Chủ nhiệm Hội đồng Tư vấn về Văn hóa - Xã hội (Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam)

Theo TS Nguyễn Viết Chức, khoa học xã hội là lĩnh vực đặc biệt bởi luôn gắn chặt với đời sống xã hội, con người và hoạt động quản lý. Vì vậy, bên cạnh nền tảng tri thức hàn lâm, lĩnh vực này còn đòi hỏi sự trải nghiệm thực tiễn và vốn sống sâu sắc. "Khoa học xã hội đòi hỏi sự hài hòa giữa trải nghiệm sống và tri thức hàn lâm. Chỉ có tri thức mà thiếu trải nghiệm thì khó tạo ra những luận cứ chính sách sát thực tiễn. Nhưng nếu chỉ dựa vào kinh nghiệm mà không có nền tảng khoa học thì cũng không thể có tầm nhìn xa và những dự báo chiến lược", ông nhấn mạnh.

Theo vị chuyên gia này, chính vì đặc thù đó mà vai trò của khoa học xã hội và nhân văn đôi khi khó nhận thấy ngay như các thành tựu của khoa học tự nhiên hay công nghệ. Sản phẩm của lĩnh vực này không phải là máy móc, thiết bị hay những công nghệ hữu hình mà là tri thức nền, các luận cứ khoa học, mô hình quản trị, dữ liệu xã hội và những giá trị văn hóa có khả năng định hướng sự phát triển của quốc gia trong dài hạn.

Đây cũng là lý do Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm yêu cầu Nhà nước phải giữ vai trò chủ đạo trong phát triển khoa học xã hội và nhân văn. TS Nguyễn Viết Chức cho rằng, đây là chỉ đạo "rất sâu sát thực tiễn" bởi sản phẩm của khoa học xã hội không thể được đánh giá đơn thuần theo logic thị trường hay hiệu quả thương mại trước mắt. "Đó là nền tảng để giải quyết những vấn đề lớn của xã hội, để hoạch định chính sách và định hướng phát triển đất nước. Chính vì vậy, người lãnh đạo, quản lý cũng cần đồng hành, thấu hiểu và biết sử dụng những kết quả nghiên cứu khoa học xã hội như một nền tảng cho quá trình điều hành, quản trị", TS Nguyễn Viết Chức phân tích.

Cần cơ chế đặc thù để phát huy giá trị của tri thức nền

Từ góc độ đó, những yêu cầu về đổi mới cơ chế đầu tư cho khoa học xã hội và nhân văn được xem là một trong những điểm nhấn quan trọng trong chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm.

Theo đó, cần xây dựng cơ chế tài chính đặc thù cho lĩnh vực này, coi đây là đầu tư công chiến lược cho năng lực lãnh đạo, quản trị, thể chế, văn hóa, con người và sức mạnh mềm quốc gia; không áp dụng máy móc logic thương mại hóa sản phẩm mà phải có ngân sách nền ổn định, cơ chế đặt hàng chính sách và đầu tư cho dữ liệu xã hội, điều tra dài hạn, thư viện số, số hóa di sản.

TS Nguyễn Viết Chức cho rằng, cơ chế tài chính là điều kiện quan trọng để khoa học xã hội và nhân văn phát triển đúng hướng. Tuy nhiên, cùng với nguồn lực đầu tư, cần đổi mới cách đánh giá kết quả nghiên cứu theo hướng thực chất, tôn trọng giá trị sáng tạo và tính đột phá của các công trình khoa học. Theo ông, không thể đánh giá các công trình khoa học xã hội một cách cơ học hay đồng nhất, bởi giá trị của nghiên cứu không nằm ở số lượng trang viết hay hình thức thể hiện mà ở những phát hiện mới, những luận cứ có khả năng góp phần giải quyết các vấn đề thực tiễn của đất nước.

TS Nguyễn Viết Chức cũng nhấn mạnh tinh thần cốt lõi của nghiên cứu khoa học là trung thực và sáng tạo. Trong nghiên cứu luôn tồn tại những rủi ro và không phải mọi đề tài đều đạt được kết quả như kỳ vọng ban đầu. Tuy nhiên, những nghiên cứu được thực hiện nghiêm túc, chỉ ra những giới hạn hoặc những hướng đi không phù hợp vẫn có giá trị đối với sự phát triển của tri thức và hoạch định chính sách.

Từ những chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm có thể thấy, việc phát triển khoa học xã hội và nhân văn không chỉ nhằm nâng cao chất lượng nghiên cứu khoa học mà còn hướng tới xây dựng nền tảng tri thức cho năng lực lãnh đạo, quản trị quốc gia, hoàn thiện thể chế, phát triển văn hóa và con người Việt Nam.

Trong bối cảnh đất nước bước vào giai đoạn phát triển mới với yêu cầu ngày càng cao về chất lượng tăng trưởng, đổi mới sáng tạo và hội nhập quốc tế, việc nhìn nhận đầy đủ hơn vai trò chiến lược của khoa học xã hội và nhân văn chính là điều kiện quan trọng để phát huy sức mạnh nội sinh, bảo đảm sự phát triển nhanh và bền vững của đất nước. ■

Tạo đà bứt phá cho phát triển công nghiệp văn hóa trong kỷ nguyên số

THÙY TRANG - HỒNG GẤM - HỒNG HẠNH; ảnh: LÊ HOÀN

Cuối tuần qua tại TP.HCM, Báo *Văn Hóa* chủ trì, phối hợp với Trường Đại học Văn hóa TP.HCM tổ chức Hội thảo khoa học "Triển khai Nghị quyết 80-NQ/TW - Phát triển công nghiệp văn hóa trong kỷ nguyên số", đã thu hút sự tham gia của nhiều nhà quản lý, chuyên gia, nhà nghiên cứu; cơ sở đào tạo, doanh nghiệp và giới sáng tạo, cùng trao đổi về những giải pháp đưa công nghiệp văn hóa trở thành động lực phát triển mới.

Phát biểu đề dẫn hội thảo, TS Nguyễn Anh Vũ, Tổng Biên tập Báo *Văn Hóa* nhấn mạnh yêu cầu đặt ra hiện nay không chỉ dừng ở việc quán triệt tinh thần của Nghị quyết số 80-NQ/TW mà cần đánh giá đúng thực trạng, nhận diện cơ hội và thách thức, từ đó đề xuất những giải pháp khả thi nhằm phát triển công nghiệp văn hóa (CNVH) trong thời đại số.

Thể chế phải đi trước một bước

Theo TS Nguyễn Anh Vũ, "điểm mới của Nghị quyết nằm ở cách tiếp cận phát triển văn hóa trong mối quan hệ chặt chẽ với kinh tế, công nghệ và thị trường. CNVH phải được nhìn nhận như một hệ sinh thái, nơi sáng tạo, công nghệ, vốn, thị trường và quản trị cùng tạo ra giá trị mới". Từ góc nhìn này, TS Nguyễn Anh Vũ đề xuất chuyển mạnh từ tư duy "quản lý văn hóa" sang "kiến tạo phát triển công nghiệp văn hóa", trong đó nhà nước đóng vai trò tạo lập môi trường thuận lợi để các chủ thể sáng tạo phát triển, đồng thời xem CNVH là nhiệm vụ liên ngành gắn với kinh tế, du lịch, truyền thông, đô thị và xây dựng thương hiệu quốc gia.

Các diễn giả chia sẻ tại phiên thảo luận "Khơi thông nguồn lực để phát triển công nghiệp văn hóa"

Một trong những nội dung nhận được nhiều sự quan tâm tại hội thảo là câu chuyện hoàn thiện thể chế. PGS.TS Nguyễn Thị Thu Phương, Viện trưởng Viện Văn hóa, Nghệ thuật, Thể thao và Du lịch Việt Nam cho rằng, yêu cầu hiện nay không chỉ là hỗ trợ hoạt động văn hóa mà cần xây dựng năng lực quản trị hệ sinh thái sáng tạo trong cả môi trường thực và môi trường số. Điều này đòi hỏi các cơ chế tài chính mới có khả năng kích hoạt đổi mới sáng tạo, hỗ trợ các mô hình sáng tạo mới và chấp nhận mức độ rủi ro phù hợp. PGS.TS Nguyễn Thị Thu Phương cũng đề xuất đổi mới cơ chế đặt hàng trong lĩnh vực văn hóa theo hướng đánh giá hiệu quả đầu ra và tác động xã hội của sản phẩm văn hóa thay vì chỉ tập trung hỗ trợ đầu vào. "Đây là yêu cầu đặc biệt quan trọng đối với các lĩnh vực điện ảnh, nghệ thuật biểu diễn và nội dung số", bà Phương nhấn mạnh.

Tại phiên thảo luận chuyên đề "Khơi thông nguồn lực để phát triển CNVH", PGS.TS Thu Phương tiếp tục chỉ ra rằng, Việt Nam đang sở hữu nhiều điều kiện thuận lợi như nguồn tài nguyên văn hóa phong phú, lực lượng lao động trẻ và sự phát triển mạnh của công nghệ số. Tuy nhiên, lợi thế chỉ là điều kiện ban đầu. Theo bà, điểm nghẽn hiện nay nằm ở thể chế, cơ chế vận hành và chất lượng nguồn nhân lực. Sức sáng tạo đang tập trung trong cộng đồng sáng tạo trẻ nhưng hệ thống chính sách vẫn chưa theo kịp để tạo môi trường phát huy hiệu quả nguồn lực này. Trong bối cảnh kinh tế số phát triển mạnh mẽ, vấn đề sở hữu trí tuệ và bản quyền được xem là yếu tố cốt lõi của CNVH. Ông Lê Minh Tuấn, Phó Cục trưởng Cục Bản quyền tác giả (Bộ VHTTDL) cho biết, giá trị gia tăng của CNVH Việt Nam năm 2024 đạt hơn 586 nghìn tỉ đồng, đóng góp 5,09% GDP và tiếp tục duy trì tốc độ tăng trưởng tích cực. Theo ông, thế giới đang chứng kiến sự bùng nổ của kinh tế sáng tạo dựa trên công nghệ số. Những quốc gia có hệ sinh thái CNVH phát triển mạnh đều coi bản quyền, dữ liệu và tài sản trí tuệ là nền tảng của năng lực cạnh tranh quốc gia.

Ông Lê Minh Tuấn cho rằng, trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn, blockchain, thực tế ảo và các nền tảng số đang làm thay đổi căn bản phương thức sản xuất, phân phối và tiêu dùng sản phẩm văn hóa. Từ thực tiễn đó, ông đề xuất phát triển các nền tảng phân phối nội dung số thuần Việt, hoàn thiện cơ chế bảo hộ bản quyền, đào tạo nguồn nhân lực liên ngành và lựa chọn những lĩnh vực có tiềm năng như game, âm nhạc, điện ảnh… để đầu tư trọng điểm.

TS Nguyễn Anh Vũ, Tổng Biên tập Báo *Văn Hóa* và PGS.TS Lâm Nhân, Hiệu trưởng Trường ĐH Văn hóa TP.HCM đón nhận lẵng hoa chúc mừng hội thảo của Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh, do ông Nguyễn Hữu Đạt, Trưởng Cơ quan đại diện Văn phòng Bộ VHTTDL tại TP.HCM thừa ủy quyền của lãnh đạo Bộ trao tặng

Bài toán nhân lực cho hệ sinh thái sáng tạo

Nếu thể chế được xem là điều kiện tiên quyết thì nguồn nhân lực lại là yếu tố quyết định thành công của CNVH. TS Trịnh Đăng Khoa, Bí thư Đảng ủy Trường ĐH Văn hóa TP.HCM cho rằng, hệ thống đào tạo hiện nay vẫn còn nặng về tư duy quản lý hành chính, trong khi những nội dung liên quan đến quản trị hệ sinh thái sáng tạo, thị trường văn hóa và công nghệ số chưa được tích hợp đầy đủ.

Ông Khoa chỉ ra khoảng cách giữa mô hình đào tạo "quản lý văn hóa" với yêu cầu "quản trị văn hóa" trong bối cảnh công nghiệp văn hóa và chuyển đổi số. Để khắc phục vấn đề này, TS Trịnh Đăng Khoa đề xuất tái cấu trúc chương trình đào tạo theo hướng liên ngành, tích hợp kiến thức về kinh tế, quản trị, truyền thông, công nghệ và văn hóa. Đồng thời, cần tăng cường liên kết giữa nhà trường với doanh nghiệp, không gian sáng tạo và cộng đồng nghệ sĩ để sinh viên được tiếp cận môi trường thực tiễn.

PGS.TS Lâm Nhân, Hiệu trưởng Trường ĐH Văn hóa TP.HCM, cũng nhìn nhận đào tạo nhân lực đang đứng trước áp lực lớn từ sự thay đổi liên tục của công nghệ. Theo ông, chương trình đào tạo dù được cập nhật thường xuyên cũng khó theo kịp tốc độ phát triển của công nghệ số. Vì vậy, cùng với chương trình đào tạo chính khóa, nhà trường cũng tăng cường các khóa tập huấn chuyên đề với sự tham gia của chuyên gia, doanh nghiệp và những người đang hoạt động thực tiễn trong ngành. "Đào tạo thích ứng là hướng đi bắt buộc nếu muốn thu hẹp khoảng cách giữa nhà trường và thực tiễn", PGS. Lâm Nhân nhấn mạnh. TS Phạm Huy Quang, quyền Hiệu trưởng Trường ĐH Sân khấu - Điện ảnh TP.HCM cho biết, dù điện ảnh và sân khấu đã có những chuyển biến tích cực nhưng vẫn còn khoảng cách nhất định với các sân chơi quốc tế. Theo ông, yếu tố quyết định vẫn là con người. Một trong những khó khăn hiện nay là việc mời nghệ sĩ tham gia giảng dạy tại các cơ sở đào tạo nghệ thuật do vướng quy định về trình độ học thuật. Nhiều ngành đào tạo mới rất cần thiết cho thị trường lao động nhưng khó mở vì thiếu đội ngũ giảng viên có học vị theo quy định. TS Quang đề xuất đưa nghệ thuật đến gần

NSND Nguyễn Thị Thanh Thúy, Phó Giám đốc Sở VHTT TP.HCM phát biểu tại hội thảo

hơn với học sinh thông qua các chương trình như điện ảnh học đường, sân khấu học đường nhằm hình thành khả năng thưởng thức nghệ thuật từ sớm.

Những gợi ý từ giới sáng tạo và doanh nghiệp

Ở góc độ người trực tiếp sáng tạo, đạo diễn Nguyễn Quang Dũng chia sẻ, CNVH cần được nhìn nhận khác với các ngành kinh tế thông thường. Theo ông, đầu tư cho văn hóa là quá trình đầu tư dài hơi và khó nhìn thấy kết quả ngay lập tức. Dù không phải lúc nào cũng tạo ra lợi nhuận trực tiếp lớn, nhưng văn hóa mang lại giá trị rất lớn cho hình ảnh quốc gia và nhiều lĩnh vực kinh tế khác. Đạo diễn Nguyễn Quang Dũng nhấn mạnh vai trò của các quỹ hỗ trợ nghệ sĩ, quỹ học bổng, quỹ đào tạo và cơ hội học tập quốc tế dành cho tài năng trẻ. Ông cũng cho rằng môi trường sáng tạo cần cởi mở hơn với những thử nghiệm mới. "Văn hóa không chỉ là gìn giữ mà còn là sáng tạo. Muốn có cái mới thì phải chấp nhận thử nghiệm", ông đề nghị.

Từ góc nhìn doanh nghiệp, ông Nguyễn Bảo Trung, Tổng Giám đốc AP Saigon Petro, chia sẻ kinh nghiệm đưa các tác phẩm nghệ thuật mang đậm bản sắc Việt lên bao bì sản phẩm và các ấn phẩm truyền thông. Cách làm này vừa tạo dấu ấn thương hiệu vừa góp phần lan tỏa giá trị văn hóa tới người tiêu dùng.

TP.HCM hướng tới trung tâm sáng tạo của khu vực

Tại hội thảo, NSND Nguyễn Thị Thanh Thúy, Phó Giám đốc Sở VHTT TP.HCM đã có bài phát biểu nhìn nhận khá toàn diện về những thuận lợi, khó khăn cũng như định hướng phát triển CNVH của thành phố để triển khai hiệu quả Nghị quyết số 80. NSND Thanh Thúy đánh giá những tham luận và ý kiến trao đổi tại hội thảo là rất có giá trị, và là nguồn dữ liệu quan trọng phục vụ công tác hoạch định chính sách. "TP. HCM đang sở hữu nhiều lợi thế để phát triển CNVH, từ hệ sinh thái sáng tạo nội dung số, cộng đồng nghệ sĩ đông đảo, nguồn nhân lực chất lượng cao cho đến hệ thống di sản văn hóa phong phú. Tuy nhiên, thành phố cũng đang đối mặt với nhiều thách thức về hành lang pháp lý, cơ chế ưu đãi, hệ thống dữ liệu và hạ tầng văn hóa", NSND Thanh Thúy nhấn mạnh.

Phó Giám đốc Sở VHTT TP.HCM Thanh Thúy cho biết, TP.HCM đang đẩy mạnh đầu tư các thiết chế văn hóa lớn, xây dựng chiến lược phát triển CNVH gắn với danh hiệu Thành phố sáng tạo của UNESCO trong lĩnh vực điện ảnh, đồng thời nghiên cứu mô hình Quỹ hỗ trợ phát triển CNVH theo hướng đầu tư mạo hiểm có kiểm soát. Theo bà, CNVH chỉ có thể trở thành động lực tăng trưởng mới khi có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà nước, doanh nghiệp, giới sáng tạo và các cơ sở đào tạo.

Những ý kiến trao đổi tại hội thảo cho thấy, CNVH đang đứng trước cơ hội lớn để bứt phá trong kỷ nguyên số. Từ việc hoàn thiện thể chế, phát triển hạ tầng, bảo vệ bản quyền tác giả đến đào tạo nguồn nhân lực và thúc đẩy đổi mới sáng tạo, tất cả đều hướng tới mục tiêu chung là biến nguồn tài nguyên văn hóa thành nguồn lực phát triển. Khi các mắt xích trong hệ sinh thái cùng vận hành hiệu quả, CNVH không chỉ góp phần tăng trưởng kinh tế mà còn nâng cao vị thế và sức mạnh mềm của Việt Nam trên trường quốc tế. ■

"Điểm mới của Nghị quyết nằm ở cách tiếp cận phát triển văn hóa trong mối quan hệ chặt chẽ với kinh tế, công nghệ và thị trường. CNVH phải được nhìn nhận như một hệ sinh thái, nơi sáng tạo, công nghệ, vốn, thị trường và quản trị cùng tạo ra giá trị mới…

Cần chuyển mạnh từ tư duy "quản lý văn hóa" sang "kiến tạo phát triển công nghiệp văn hóa", trong đó nhà nước đóng vai trò tạo lập môi trường thuận lợi để các chủ thể sáng tạo phát triển, đồng thời xem CNVH là nhiệm vụ liên ngành gắn với kinh tế, du lịch, truyền thông, đô thị và xây dựng thương hiệu quốc gia."

(TS NGUYỄN ANH VŨ, Tổng Biên tập Báo *Văn Hóa*)

Vì sao đề nghị "khai tử" danh thắng quốc gia thác Gougah?

UBND tỉnh Lâm Đồng vừa ban hành quyết định thành lập Hội đồng thẩm định hồ sơ khoa học đề nghị hủy bỏ quyết định xếp hạng di tích danh lam thắng cảnh cấp quốc gia đối với thác Gougah (xã Đức Trọng).

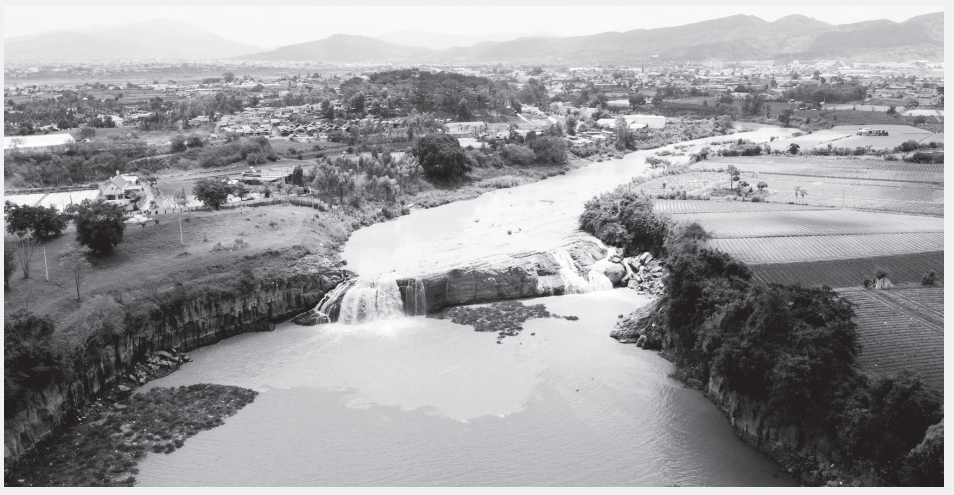
Theo quyết định, Hội đồng do ông Đinh Văn Tuấn, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Lâm Đồng làm Chủ tịch; thành viên Hội đồng gồm đại diện lãnh đạo các Sở, ngành liên quan, các cơ quan chuyên môn, tổ chức khoa học và các chuyên gia trong lĩnh vực văn hóa, kiến trúc, di sản. Hội đồng có nhiệm vụ xem xét, thẩm định hồ sơ khoa học đề nghị hủy bỏ quyết định xếp hạng di tích danh lam thắng cảnh cấp quốc gia thác Gougah theo quy định của Luật Di sản văn hóa và các quy định pháp luật hiện hành. Đồng thời, sẽ tham gia ý kiến đối với nội dung hồ sơ trước khi Sở VHTTDL tham mưu UBND tỉnh trình Bộ VHTTDL xem xét, quyết định theo thẩm quyền.

Trước đó, vào ngày 12.5.2026, UBND xã Đức Trọng đã có tờ trình gửi Sở VHTTDL tỉnh Lâm Đồng đề nghị xem xét, báo cáo cấp có thẩm quyền về việc hủy bỏ quyết định xếp hạng di tích danh lam thắng cảnh cấp quốc gia đối với thác Gougah. Theo hồ sơ do địa phương lập, thác Gougah được Bộ VHTT (nay là Bộ VHTTDL) công nhận là danh lam thắng cảnh cấp quốc gia từ năm 2000. Khu vực di tích có tổng diện tích được khoanh vùng bảo vệ hơn 129ha, trong đó khu vực I có diện tích khoảng 12ha. Tuy nhiên, qua quá trình rà soát, đánh giá hiện trạng, UBND xã Đức Trọng cho rằng, nhiều yếu tố cấu thành giá trị cảnh quan của danh thắng quốc gia đã thay đổi đáng kể so với thời điểm được xếp hạng.

Đặc biệt, từ khi hồ thủy điện Đại Ninh tích nước và đi vào hoạt động, chế độ thủy văn tự nhiên tại khu vực thác bị tác động mạnh. Mực nước hồ dâng cao khiến phần lớn khu vực thác và các yếu tố cảnh quan tự nhiên liên quan bị ngập nước; vào mùa khô, lưu lượng nước qua thác cũng suy giảm đáng kể. Địa phương cho rằng việc bảo tồn, phục hồi nguyên trạng các yếu tố gốc cấu thành giá trị di tích hiện gặp nhiều khó khăn và hầu như không có khả năng thực hiện trong điều kiện hiện nay. Trên cơ sở đó, UBND xã Đức Trọng kiến nghị Sở VHTTDL tham mưu UBND tỉnh báo cáo Bộ VHTTDL xem xét, quyết định hủy bỏ xếp hạng di tích đối với danh thắng này.

Theo hồ sơ thuyết minh, việc đề xuất hủy xếp hạng nhằm bảo đảm phù hợp với hiện trạng thực tế của di tích danh thắng, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi cho công tác quản lý, sử dụng đất đai và định hướng phát triển kinh tế, xã hội của địa phương trong thời gian tới.

Bài, ảnh: THÀNH KHIÊM

Khai hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam năm 2026

UBND tỉnh An Giang vừa tổ chức khai mạc Lễ hội cấp quốc gia Vía Bà Chúa Xứ núi Sam năm 2026 với chủ đề "Linh khí Núi Sam". Thông qua lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam năm 2026, tỉnh An Giang mong muốn tiếp tục đưa sự kiện này trở thành hoạt động văn hóa, du lịch quy mô lớn, hướng tới xây dựng sản phẩm, thương hiệu văn hóa, du lịch tỉnh An Giang trên nền tảng các giá trị văn hóa của dân tộc.

Lễ khai hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam năm 2026 đã tái hiện hành trình khai phá vùng đất An Giang, gắn với danh thần Thoại Ngọc Hầu, phu nhân Châu Thị Tế và các thế hệ lưu dân. Qua đó khắc họa quá trình hình thành vùng đất Vĩnh Tế - Châu Đốc và công trình kênh Vĩnh Tế, biểu tượng của công cuộc mở đất phương Nam. Không chỉ tái hiện lịch sử, chương trình còn cho thấy sức sống của vùng đất biên cương hôm nay - nơi truyền thống và hiện đại cùng song hành. Qua đó, tiếp tục khẳng định giá trị tín ngưỡng thờ Bà Chúa Xứ núi Sam trong đời sống tinh thần cư dân Nam Bộ; đồng thời thể hiện sự giao thoa văn hóa Kinh, Khmer, Chăm, Hoa đã góp phần tạo nên bản sắc riêng của An Giang.

Lễ hội Vía Bà Chúa Xứ núi Sam được tổ chức từ ngày 22 đến 27 tháng 4 âm lịch hằng năm theo nghi thức truyền thống, gồm: Lễ khai hội, lễ phục hiện rước tượng Bà từ đỉnh núi Sam xuống miếu thờ, lễ Tắm Bà, lễ Thỉnh sắc thần ông Thoại Ngọc Hầu và 2 vị phu nhân, lễ Túc yết, lễ Xây chầu, lễ Chánh tế và lễ Hồi sắc… Mỗi năm, lễ hội thu hút hàng triệu lượt du khách đến hành hương, dâng lễ và chiêm ngưỡng cảnh sắc thiên nhiên của vùng đất nơi biên giới Tây Nam của Tổ quốc. Trải qua hơn 2 thế kỷ, Lễ hội được cộng đồng gìn giữ, trao truyền và thực hành qua nhiều thế hệ, trở thành một phần không thể thiếu trong đời sống văn hóa Nam Bộ.

T.SƯƠNG

BẢN QUYỀN GAME VIỆT:

Lá chắn cho công nghiệp văn hóa số

● ĐÌNH TOÁN - THANH MAI

Ngành game Việt Nam đang duy trì đà tăng trưởng ấn tượng, từng bước khẳng định vị thế trên bản đồ công nghiệp sáng tạo toàn cầu. Song hành với quá trình phát triển đó, công tác bảo hộ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ cũng được các cơ quan quản lý tăng cường bằng nhiều giải pháp mạnh. Từ việc gỡ bỏ hàng trăm trò chơi vi phạm, siết chặt kiểm soát dòng tiền thanh toán đến nâng cao năng lực điều tra, xử lý các đường dây vận hành game lậu, Việt Nam đang thể hiện quyết tâm xây dựng môi trường phát triển minh bạch, lành mạnh, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của cá nhân, doanh nghiệp, đồng thời tạo nền tảng cho sự phát triển bền vững của ngành game.

Tăng trưởng đi đôi với thách thức

Theo Quyết định số 2486/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, phần mềm và trò chơi giải trí được xác định là một trong 10 ngành công nghiệp văn hóa trọng điểm. Đây là lĩnh vực có khả năng tạo ra các sản phẩm kết hợp giữa văn hóa, sáng tạo, công nghệ và quyền sở hữu trí tuệ, đáp ứng nhu cầu hưởng thụ văn hóa của người dân, đồng thời góp phần thực hiện mục tiêu hội nhập quốc tế và phát triển bền vững.

Trên nền tảng định hướng đó, ngành game Việt đang ghi nhận những bước phát triển mạnh mẽ. Với tốc độ tăng trưởng cao cùng cộng đồng người chơi đông đảo, chúng ta ngày càng khẳng định vị thế trên bản đồ công nghiệp game toàn cầu. Doanh thu thị trường năm 2025 ước đạt 1,66 tỉ USD, trong khi số lượng người chơi đã vượt mốc 50 triệu người. Từ chỗ được nhìn nhận chủ yếu là một hình thức giải trí, game đang dần trở thành ngành kinh tế có khả năng tạo ra giá trị gia tăng đáng kể.

Tuy nhiên, đà tăng trưởng này cũng đặt ra không ít thách thức đối với công tác bảo hộ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ. Theo phản ánh của các doanh nghiệp trong ngành, tình trạng xâm phạm bản quyền game vẫn diễn biến phức tạp với nhiều phương thức ngày càng tinh vi.

Nổi lên trong số đó là sự xuất hiện của các máy chủ game lậu (private server), khi hệ thống được đặt ở nước ngoài nhưng vẫn cung cấp dịch vụ xuyên biên giới vào Việt Nam, cạnh tranh trực tiếp với các sản phẩm hợp pháp đã được cấp phép và bảo hộ bản quyền. Cùng với đó, hiện tượng "clone" và "reskin" có xu hướng gia tăng khi trò chơi bị sao chép, chỉnh sửa giao diện rồi phát hành dưới danh nghĩa một sản phẩm mới.

Không dừng ở việc sao chép nội dung, nhiều hành vi vi phạm quyền sở hữu trí tuệ khác cũng đang diễn ra phổ biến như sử dụng hình ảnh, âm thanh của game chính thống để quảng bá cho game lậu, khai thác các kênh thanh toán trái phép hoặc dung túng cho hoạt động hack, mod làm mất cân bằng môi trường game.

Những vi phạm này gây thiệt hại về doanh thu cho doanh nghiệp, ảnh hưởng đến uy tín thương hiệu khi người chơi gặp rủi ro trên các nền tảng không được cấp phép. Ở phạm vi rộng hơn, dòng tiền từ hoạt động nạp game lậu chảy ra nước ngoài còn gây thất thu ngân sách nhà nước, đồng thời tác động tiêu cực đến niềm tin của các nhà đầu tư quốc tế khi tìm hiểu và đầu tư vào thị trường Việt Nam.

Quyết liệt trong xử lý vi phạm

Trước thực trạng vi phạm bản quyền game diễn biến phức tạp, từ tháng 10.2025 đến nay, Cục Phát thanh, Truyền hình và Thông tin điện tử (Bộ VHTTDL) phối hợp với Tổng Công ty VTC đẩy mạnh xử lý các vi phạm trong lĩnh vực game trực tuyến. Kết quả, 327 trò chơi vi phạm đã bị yêu cầu gỡ khỏi Apple Store và Google Play, tăng gấp ba lần so với 9 tháng đầu năm 2025. Bên cạnh đó, hơn 300 game SRO Private cũng đã bị ngăn chặn.

Những kết quả bước đầu cho thấy quyết tâm lập lại trật tự trong lĩnh vực game trực tuyến. Trọng tâm không còn là xử lý từng trường hợp vi phạm riêng lẻ mà hướng đến kiểm soát toàn bộ hệ thống vận hành game lậu. Theo ông Nguyễn Hùng Cương, Phó Giám đốc VTC Intecom (Tổng Công ty VTC), việc kiểm soát dòng tiền thanh toán đối với game không phép đang được tăng cường. Ông đồng thời đề xuất nâng mức xử phạt hành chính đối với hành vi vi phạm bản quyền game, tăng cường xử lý hình sự các đường dây quy mô lớn nhằm nâng cao hiệu quả răn đe. Trên hết, người dùng cần kiên quyết nói "không" với game lậu.

Song song với các biện pháp xử lý, cơ quan quản lý tiếp tục yêu cầu các cá nhân, tổ chức nghiêm túc thực hiện các quy định của pháp luật về sở hữu trí tuệ. Cục Bản quyền tác giả (Bộ VHTTDL) cũng khuyến nghị các chủ thể quyền chủ động hơn trong việc bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của mình thông qua việc áp dụng các giải pháp công nghệ để theo dõi, rà soát, truy vết và phối hợp với các cơ quan thực thi nhằm kịp thời phát hiện, xử lý vi phạm.

Đáng chú ý, Cục Bản quyền tác giả và Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao (Bộ Công an) đã nâng năng lực điều tra từ việc "xử lý nội dung vi phạm" sang "xử lý cả hệ thống vận hành vi phạm". Điều này cho phép cơ quan chức năng truy vết người điều hành, mạng lưới tài khoản, dòng tiền quảng cáo cũng như các bên hưởng lợi từ hoạt động vi phạm. Trong bối cảnh hiện nay, các cơ quan thực thi khẳng định sẽ nhanh chóng vào cuộc khi phát hiện hành vi vi phạm, xử lý nghiêm minh theo tinh thần "không có vùng cấm, không có ngoại lệ".

Kinh nghiệm quốc tế cũng cho thấy, công nghệ đang trở thành công cụ quan trọng trong cuộc chiến chống xâm phạm bản quyền. Chia sẻ từ Hàn Quốc, ông Chung Seung Pil, Trưởng phòng Kỹ thuật thông tin thuộc Cơ quan Bảo vệ bản quyền Hàn Quốc cho biết, nước này đang đẩy mạnh ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong hoạt động giám sát và thực thi bảo vệ bản quyền. Trong bối cảnh game lậu và các nội dung vi phạm được phát tán với tốc độ tính bằng phút, các phương thức xử lý truyền thống theo từng bước không còn đáp ứng yêu cầu thực tiễn.

Theo ông Chung Seung Pil, Hàn Quốc đã xây dựng hệ thống giám sát ứng dụng AI có khả năng tự động nhận diện các hành vi xâm phạm bản quyền trên môi trường số thông qua các từ khóa. Hệ thống này đồng thời hỗ trợ đánh giá mức độ vi phạm, truy vết nguồn phát tán ban đầu và cung cấp dữ liệu phục vụ quá trình thực thi pháp luật. ■

Bảo vệ bản quyền tạo động lực thúc đẩy ngành game phát triển — Ảnh: AUDITION - VTC GAME

Phim ngắn tiếp sức sáng tạo trẻ

Sau thành công của mùa đầu tiên năm 2023, Liên hoan phim (LHP) ngắn TP.HCM lần thứ hai đã chính thức diễn ra từ ngày 6 - 8.6.2026. Sự kiện được tổ chức nhân kỷ niệm các ngày lễ lớn của đất nước, đồng thời hướng tới dấu mốc 50 năm Thành phố Sài Gòn - Gia Định chính thức mang tên Chủ tịch Hồ Chí Minh (2.7.1976 - 2.7.2026).

LHP năm nay diễn ra trong bối cảnh TP.HCM đẩy mạnh phát triển điện ảnh sau khi gia nhập Mạng lưới các Thành phố Sáng tạo của UNESCO (UCCN). Thông qua sự kiện, TP tiếp tục cụ thể hóa các cam kết về xây dựng hệ sinh thái sáng tạo điện ảnh, mở rộng cơ hội tiếp cận văn hóa, tăng cường giao lưu quốc tế và quảng bá hình ảnh đô thị năng động, giàu bản sắc. Với chủ đề "Khơi nguồn sáng tạo trẻ - Kiến tạo Thành phố điện ảnh", LHP khẳng định vai trò của phim ngắn trong việc phát hiện, kết nối lực lượng làm phim trẻ, góp phần xây dựng thương hiệu "Thành phố điện ảnh" và thúc đẩy phát triển công nghiệp văn hóa. Chương trình gồm bốn nhóm hoạt động chính: Sự kiện trọng tâm, hoạt động chuyên môn, hoạt động cộng đồng - học đường và các hoạt động truyền thông, quảng bá.

Điểm nhấn của mùa liên hoan năm nay là định hướng tiếp cận các tiêu chuẩn quốc tế, tăng cường kết nối với các quỹ hỗ trợ sáng tạo, chuyên gia và liên hoan phim nước ngoài, qua đó mở rộng cơ hội để các nhà làm phim trẻ Việt Nam tiếp cận hệ sinh thái điện ảnh toàn cầu.

Liên hoan tiếp tục thu hút sự tham gia của các tác giả chuyên và không chuyên trên cả nước với nhiều tác phẩm thuộc thể loại phim truyện, phim tài liệu và phim hoạt hình. Ban tổ chức khuyến khích những tác phẩm có giá trị nghệ thuật, giàu tính nhân văn, sáng tạo trong ngôn ngữ biểu đạt và phản ánh sinh động đời sống đương đại Việt Nam. **H.HẠNH**

NGƯỜI GIỮ TÌNH HỮU NGHỊ VIỆT - LÀO BẰNG ÂM NHẠC

LTS: Hơn nửa thế kỷ qua, nghệ sĩ, nhạc sĩ quốc gia Lào Douangmixay Likayya đã bền bỉ sáng tác về Chủ tịch Hồ Chí Minh, về nhân dân Việt Nam và mối quan hệ đặc biệt Việt Nam - Lào. Nguồn cảm hứng ấy bắt đầu từ những năm tháng học tập trên dải đất hình chữ S và từ cuộc gặp với Bác Hồ khi ông còn là một lưu học sinh trẻ tuổi.

Ở tuổi 80, người nhạc sĩ vẫn nhắc về Việt Nam bằng sự xúc động và lòng biết ơn. Cuộc đời và sự nghiệp của ông phản chiếu một phần lịch sử gắn bó giữa nhân dân hai nước, qua những ký ức không phai mờ và những tác phẩm được viết từ tình cảm chân thành. *Văn Hóa* giới thiệu loạt bài *Người giữ tình hữu nghị Việt - Lào bằng âm nhạc*, về người nghệ sĩ đã dành hơn nửa thế kỷ dùng âm nhạc để kể câu chuyện thủy chung giữa hai dân tộc anh em.

Bài 1: Mang nặng ân tình với Việt Nam

● **Bài, ảnh: VĨNH QUÝ**

Đã hơn 50 năm kể từ ngày rời Việt Nam trở về quê hương, nhưng trong ký ức của nhạc sĩ Douangmixay Likayya, hình ảnh Chủ tịch Hồ Chí Minh và những năm tháng học tập trên đất Việt vẫn vẹn nguyên. Cuộc gặp Bác Hồ khi còn là một lưu học sinh trẻ tuổi đã trở thành dấu mốc đặc biệt của cuộc đời ông, đồng thời khơi nguồn cho hành trình sáng tác kéo dài hơn nửa thế kỷ về Chủ tịch Hồ Chí Minh và tình hữu nghị đặc biệt Việt - Lào.

Những năm tháng được chở che trên đất Việt

Ở tuổi 80, mái đầu đã bạc trắng theo thời gian, nhưng mỗi khi nhắc đến Việt Nam, ánh mắt của nhạc sĩ Douangmixay Likayya vẫn ánh lên niềm xúc động. Với ông, đó là miền đất gắn với những kỷ niệm tươi đẹp nhất của một thời tuổi trẻ.

Sinh năm 1946 tại tỉnh Huaphanh, vùng đất giàu truyền thống cách mạng của Lào, Douangmixay Likayya thuộc thế hệ thanh niên được cử sang Việt Nam học tập trong những năm hai dân tộc cùng chung lý tưởng đấu tranh vì độc lập dân tộc. Đó là giai đoạn còn nhiều khó khăn, nhưng cũng là thời kỳ tình đoàn kết Việt - Lào được bồi đắp từ những sẻ chia rất đỗi đời thường.

Mỗi khi nhớ lại, ông không thể nào quên sự đùm bọc mà các lưu học sinh Lào nhận được từ thầy cô giáo, nhà trường và người dân Việt Nam. Nhiều gia đình sẵn sàng mở rộng cửa đón các em về ở cùng như người thân, san sẻ từng bữa cơm, manh áo và những lời động viên mỗi khi nỗi nhớ quê hương ùa về.

Trong dòng hồi tưởng của nhạc sĩ, hình ảnh những người mẹ Việt Nam luôn hiện lên với sự ấm áp đặc biệt. Dù cuộc sống vô cùng thiếu thốn, họ vẫn chăm lo cho các học sinh Lào như chính con em mình. Những nghĩa cử giản dị ấy theo ông qua nhiều chặng đường, trở thành một phần không thể phai mờ trong ký ức về Việt Nam.

Điều quý giá nhất mà Douangmixay Likayya nhận được trong quãng thời gian này, theo ông, không nằm ở kiến thức trên giảng đường, mà là bài học về tình người, sự sẻ chia và mối quan hệ gắn bó giữa hai dân tộc đã cùng đi qua những năm tháng gian khó. "Đối với tôi, Việt Nam chính là quê hương thứ hai", ông xúc động chia sẻ.

Theo ông Âu Việt Hưng, Giám đốc Trung tâm Văn hóa Việt Nam tại Lào, câu chuyện của Douangmixay Likayya phản ánh sinh động hiệu quả của giao lưu nhân dân giữa hai nước. Nhiều lưu học sinh Lào sau này trở thành những nhịp cầu góp phần giữ gìn và phát triển mối quan hệ hữu nghị Việt - Lào qua nhiều thế hệ. "Điều đáng quý ở nhạc sĩ Douangmixay Likayya là tình cảm chân thành ông dành cho Việt Nam vẫn vẹn nguyên sau nhiều thập kỷ. Dù ở cương vị nào, ông cũng luôn nhắc về Việt Nam bằng sự trân trọng. Những trải nghiệm trong quãng đời học tập tại đây đã trở thành một phần quan trọng trong đời sống tinh thần và hành trình sáng tạo của ông", ông Âu Việt Hưng nhận xét.

Từ những điều bình dị đã nhận được trên đất Việt, Douangmixay Likayya mang theo suốt cuộc đời một tình cảm đặc biệt dành cho con người và đất nước Việt Nam. Theo năm tháng, những ký ức ấy lặng lẽ đi vào âm nhạc, trở thành những ca khúc về Chủ tịch Hồ Chí Minh, về nhân dân Việt Nam và về mối quan hệ thủy chung giữa hai dân tộc.

Nhạc sĩ Douangmixay Likayya tại khu lưu niệm Bác Hồ tại tỉnh Savannakhet

Nhạc sĩ Douangmixay Likayya nói chuyện cùng cán bộ, chiến sĩ Lào

Nghệ sĩ, nhạc sĩ Douangmixay Likayya sinh năm 1946 tại tỉnh Huaphanh (Hủa Phăn), miền Bắc Lào, trong một gia đình có truyền thống cách mạng. Ông từng học tập tại Việt Nam và tốt nghiệp Trung học năm 1965 trước khi trở về nước tham gia công tác tuyên truyền, vận động quần chúng trong cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc.

Nhạc sĩ Douangmixay Likayya

Trong nhiều thập kỷ hoạt động nghệ thuật, Douangmixay Likayya dành sự quan tâm đặc biệt cho các sáng tác về Chủ tịch Hồ Chí Minh và mối quan hệ hữu nghị Việt Nam - Lào. Ông đã sáng tác khoảng 10 ca khúc về Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng nhiều tác phẩm ca ngợi tình đoàn kết giữa nhân dân hai nước.

Năm 2009, ông hoàn thành bản giao hưởng Hồng Hà - Mekong *dựa trên bốn câu thơ của Chủ tịch Hồ Chí Minh về tình đoàn kết Việt - Lào. Tác phẩm đã được biểu diễn tại Hà Nội và TP.HCM, trở thành một trong những tác phẩm tiêu biểu về tình hữu nghị giữa hai dân tộc.*

Dấu mốc theo suốt hành trình sáng tạo

Trong dòng hồi ức về những năm tháng học tập tại Việt Nam, có một kỷ niệm mà nhạc sĩ Douangmixay Likayya luôn nhắc đến với sự xúc động đặc biệt: Được gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh. Nhiều thập kỷ đã trôi qua, nhưng hình ảnh Bác Hồ vẫn hiện lên rõ nét trong tâm trí ông với phong thái giản dị, gần gũi và sự quan tâm chân thành dành cho những học sinh Lào đang học tập trên đất Việt.

"Được gặp Bác Hồ là may mắn và vinh dự lớn lao trong cuộc đời tôi. Khi ấy tôi còn rất trẻ, nhưng những điều được nghe từ Người đã in đậm trong tôi suốt nhiều năm. Mỗi khi nghĩ về Bác, tôi luôn tự nhắc mình phải sống và làm việc sao cho xứng đáng với những giá trị mà Người để lại", ông chia sẻ.

Điều đọng lại trong ông không nằm ở sự trang trọng của một cuộc gặp gỡ, mà là cảm giác được lắng nghe, được động viên và được truyền thêm niềm tin vào những điều tốt đẹp. Càng trưởng thành, ông càng hiểu vì sao Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nhận được sự kính trọng sâu sắc của nhân dân Lào và vì sao tên tuổi của Người luôn gắn với tình đoàn kết giữa hai dân tộc.

Năm 1965, khi trở về nước công tác, Douangmixay Likayya mang theo những ký ức về Việt Nam như một phần không thể tách rời của tuổi trẻ. Trong những năm tháng lao động nghệ thuật sau này, hình ảnh Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng quãng đời học tập trên đất Việt nhiều lần trở lại trong các sáng tác của ông, trở thành mạch cảm xúc bền bỉ theo suốt hành trình nghệ thuật.

Theo ông Nguyễn Thành Huy, cán bộ Đại sứ quán Việt Nam tại Lào, câu chuyện của Douangmixay Likayya mang ý nghĩa vượt ra ngoài khuôn khổ một cuộc đời nghệ sĩ. Đây là minh chứng sinh động cho hiệu quả của giao lưu nhân dân và hợp tác giáo dục giữa Việt Nam và Lào trong nhiều thập niên qua. "Nhạc sĩ Douangmixay Likayya đã dành phần lớn cuộc đời để lan tỏa những giá trị tốt đẹp của quan hệ Việt - Lào. Những con người như ông chính là những nhịp cầu góp phần làm sâu sắc thêm tình cảm giữa nhân dân hai nước", ông Nguyễn Thành Huy chia sẻ.

Từ một cuộc gặp trong những năm tháng tuổi trẻ, Douangmixay Likayya đã mang theo ký ức ấy qua nhiều chặng đường đời. Và rồi, ký ức ấy không dừng lại trong hồi ức của riêng ông, mà tiếp tục được kể bằng âm nhạc, bằng những ca khúc về Chủ tịch Hồ Chí Minh và về tình hữu nghị đặc biệt thủy chung kéo dài suốt hơn nửa thế kỷ. ■

(Còn tiếp)

Khi nội dung trở thành tài sản

● THANH NGỌC

Một cuốn sách ngày nay không còn chỉ được đọc trên trang giấy hay màn hình điện tử, nội dung của nó có thể được chuyển thành sách nói, dữ liệu tìm kiếm, sản phẩm phái sinh hoặc nguồn huấn luyện cho các hệ thống trí tuệ nhân tạo (AI). Khi giá trị của xuất bản phẩm ngày càng vượt ra ngoài khuôn khổ truyền thống, ngành xuất bản cũng đứng trước một bài toán mới: Làm thế nào để quản trị, khai thác và giữ quyền kiểm soát đối với tài sản nội dung trong môi trường số.

Nội dung số đang trở thành loại tài sản có giá trị ngày càng lớn trong nền kinh tế số Ảnh: ITN

Cuốn sách đã vượt khỏi trang giấy

Tại hội nghị quán triệt và triển khai các giải pháp thực hiện Công điện số 38/CĐ-TTg do Cục Xuất bản, In và Phát hành tổ chức, nhiều đại biểu cho rằng sự thất thoát và khai thác trái phép nội dung số đang trở thành một trong những thách thức lớn đối với sự phát triển bền vững của ngành xuất bản.

Theo Phó Cục trưởng Cục Xuất bản, In và Phát hành Nguyễn Ngọc Bảo, nếu trước đây sách lậu chủ yếu tồn tại dưới dạng in ấn trái phép thì nay các hoạt động khai thác nội dung trái phép đã dịch chuyển mạnh lên môi trường số với tốc độ lan truyền nhanh, phạm vi rộng và khó kiểm soát hơn. Các hình thức phổ biến gồm chia sẻ trái phép file PDF, EPUB, audiobook; đăng tải toàn bộ nội dung sách dưới dạng "review", "chia sẻ kiến thức"; phát sóng trực tiếp nội dung xuất bản phẩm trên mạng xã hội hoặc giả mạo nhà xuất bản, đơn vị phát hành để kinh doanh sách giả, sách lậu với giá thấp.

Đáng chú ý, việc khai thác nội dung trái phép đang chuyển từ những hành vi đơn lẻ sang mô hình có tổ chức, gắn với cơ chế tạo lượt xem, tương tác và doanh thu trên các nền tảng số. Nhiều website và tài khoản mạng xã hội liên tục thay đổi tên miền, sử dụng máy chủ đặt ở nước ngoài hoặc che giấu thông tin định danh, khiến việc kiểm soát trở nên khó khăn hơn.

Sách giáo khoa, sách tiếng Anh, sách kỹ năng, sách văn học và sách thiếu nhi hiện là những dòng xuất bản phẩm chịu ảnh hưởng lớn nhất do có lượng độc giả đông đảo và khả năng lan truyền cao trên Internet. Theo ước tính, các hoạt động khai thác nội dung trái phép gây thiệt hại khoảng 7.000 tỉ đồng mỗi năm đối với ngành nội dung số Việt Nam, trong đó có lĩnh vực xuất bản điện tử. Nhiều đơn vị phát hành cho biết doanh thu có thể giảm từ 20-30% do tình trạng phát tán trái phép.

Hệ lụy không dừng ở những con số thiệt hại. Khi một cuốn sách bị phát tán miễn phí chỉ sau vài giờ phát hành, động lực đầu tư của nhà xuất bản suy giảm, còn tác giả ngày càng băn khoăn về khả năng bảo vệ thành quả lao động sáng tạo của mình.

Là một trong những nền tảng sách điện tử lớn tại Việt Nam, Waka đang đối mặt với làn sóng sao chép nội dung quy mô lớn. Theo bà Phùng Thị Như Quỳnh, Phó Giám đốc Công ty cổ phần Sách điện tử Waka, khó khăn lớn nhất hiện nay nằm ở tốc độ xử lý. Nội dung lậu xuất hiện trên nhiều nền tảng khác nhau, trong khi quy trình "takedown" vẫn đòi hỏi cung cấp bằng chứng thủ công và gửi yêu cầu riêng lẻ tới từng nền tảng. Thời gian xử lý có thể kéo dài nhiều ngày, thậm chí nhiều tuần, khiến nội dung vi phạm tiếp tục lan truyền trong thời gian chờ đợi.

Một thách thức khác nằm ở hạ tầng bảo vệ nội dung số. Chuẩn DRM (quản lý bản quyền số) tại Việt Nam hiện chưa thống nhất, mỗi nền tảng tự phát triển hệ thống bảo vệ riêng, dẫn tới chất lượng và hiệu quả không đồng đều trong khi chi phí đầu tư rất lớn.

Ở cấp độ sâu hơn, sự phát triển của trí tuệ nhân tạo đang làm thay đổi cách nội dung được khai thác và tạo ra giá trị. Theo TS Nguyễn Mậu Tuân, Giám đốc, Tổng Biên tập Nhà xuất bản Lý luận chính trị, nhiều hệ thống AI hiện có khả năng tự động thu thập dữ liệu từ sách điện tử để huấn luyện mô hình, tạo ra bản tóm tắt, bản dịch, nội dung phái sinh, thậm chí tái tạo giọng đọc và hình ảnh từ dữ liệu gốc.

Điều đáng lưu ý là trong nhiều trường hợp, giá trị thương mại của xuất bản phẩm vẫn có thể được khai thác mà không xuất hiện hành vi sao chép theo nghĩa truyền thống. Nội dung đã vượt khỏi khuôn khổ của một cuốn sách đơn thuần để trở thành nguồn dữ liệu đầu vào cho nhiều sản phẩm và dịch vụ mới. Nếu không chủ động xây dựng năng lực quản trị tài sản nội dung số, các nhà xuất bản có nguy cơ mất dần quyền kiểm soát đối với hoạt động khai thác thương mại xuất bản phẩm trên môi trường mạng.

Từ phòng vệ sang phát triển

Những thay đổi của môi trường số đang đặt ra yêu cầu phải thay đổi cả cách tiếp cận đối với quyền tác giả và quyền liên quan. Theo Phó Cục trưởng Cục Bản quyền tác giả Phạm Thị Kim Oanh, khi quyền sở hữu trí tuệ ngày càng tạo ra giá trị lớn cho nền kinh tế, việc bảo vệ quyền tác giả không thể chỉ trông chờ vào các biện pháp xử lý sau khi thiệt hại đã xảy ra. Điều cần thiết là xây dựng mô hình quản trị chủ động, kết hợp giữa công cụ pháp lý, giải pháp công nghệ, trách nhiệm của các nền tảng trung gian, cơ chế kiểm soát dữ liệu phục vụ AI và hệ thống chế tài đủ sức răn đe.

Từ góc độ doanh nghiệp, bà Ngô Ly, Công ty cổ phần Sách Alpha cho rằng, cần sớm hoàn thiện cơ chế "thông báo và gỡ bỏ" đối với nội dung vi phạm trên môi trường số theo hướng rút ngắn thời gian xử lý, nâng cao trách nhiệm phối hợp của các nền tảng và hỗ trợ chủ thể quyền thực hiện yêu cầu trực tuyến. Đồng thời, cần tăng cường chế tài đối với các hành vi khai thác nội dung trái phép có mục đích thương mại, tái phạm nhiều lần hoặc thu lợi bất chính lớn.

Theo Cục trưởng Cục Xuất bản, In và Phát hành Nguyễn Nguyên, tương lai của xuất bản số không thể tách rời khả năng bảo vệ và khai thác hiệu quả tài sản nội dung. Nếu các đơn vị tiếp tục dè dặt với sách điện tử vì lo ngại bị sao chép, ngành xuất bản sẽ tự thu hẹp không gian phát triển của mình. "Lùi lại thì chúng ta cũng mất bản quyền", ông nhận định.

Từ thực tế đó, yêu cầu đặt ra không chỉ là ngăn chặn thất thoát nội dung mà còn phải xây dựng một hệ sinh thái đủ mạnh để gia tăng giá trị cho nội dung. Trong hệ sinh thái ấy, mỗi cuốn sách không còn được nhìn nhận đơn thuần là sản phẩm của một nhà xuất bản mà là một tài sản gắn với nhiều chủ thể quyền, nhiều chuỗi giá trị và nhiều phương thức khai thác khác nhau. Khi nội dung thực sự được xem là tài sản, việc bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ cũng sẽ chuyển từ tư duy phòng thủ sang tư duy quản trị và phát triển.

Ông Nguyễn Nguyên thông tin, thời gian tới cơ quan quản lý sẽ tiếp tục hoàn thiện thể chế, tăng cường phối hợp liên ngành, phát triển các giải pháp công nghệ bảo vệ nội dung số, thúc đẩy cơ chế hợp tác giữa cơ quan quản lý, doanh nghiệp công nghệ và các đơn vị xuất bản, đồng thời hoàn thiện điều kiện để Trung tâm bảo vệ bản quyền xuất bản phẩm đi vào hoạt động.

Tuy nhiên, công nghệ hay pháp luật sẽ khó phát huy hiệu quả nếu thiếu ý thức tôn trọng quyền tác giả trong cộng đồng. Bởi vậy, cùng với việc hoàn thiện cơ chế quản lý và hạ tầng công nghệ, việc lan tỏa văn hóa tôn trọng sáng tạo, đặc biệt tới thế hệ trẻ, vẫn là nền tảng lâu dài để bảo vệ giá trị của nội dung trong môi trường số. ■

Trải nghiệm nghệ thuật đa giác quan tại bảo tàng

Đêm nhạc *Sóng tự tình* vừa diễn ra tại Bảo tàng Mỹ thuật TP.HCM, mở màn cho chuỗi chương trình nghệ thuật Museumoon lần đầu tiên được tổ chức tại đây.

Museumoon là mô hình kết hợp giữa biểu diễn âm nhạc và giao lưu cùng nghệ sĩ. Theo đơn vị tổ chức, chương trình được xây dựng theo hướng giám tuyển trải nghiệm nghệ thuật, trong đó mỗi đêm diễn mang một chủ đề, không gian và mạch cảm xúc riêng. Diễn ra trong không gian di sản của Bảo tàng Mỹ thuật TP.HCM, chương trình mang đến cho khán giả cơ hội thưởng thức âm nhạc, đồng thời tiếp cận các giá trị mỹ thuật, tạo nên trải nghiệm nghệ thuật đa giác quan.

Đêm nhạc *Sóng tự tình* có sự tham gia của các ca sĩ Hiền Thục, Ôn Vĩnh Quang, Phương Phương Thảo và Tuấn Dũng, với nhiều ca khúc quen thuộc như: *Vì một người ra đi, Một đêm say, Bảy ngày đợi mong, Mộng ước rẽ đôi*... Theo kế hoạch, chuỗi Museumoon sẽ tiếp tục với chương trình *Chuyện chưa kể* vào ngày 25.6 và Rock in Museum vào ngày 30.7.2026.

ANH HUY

Nối lại những cuộc chia xa từ Mùa Xuân 1968

NGỌC HÒA

Những ngày đầu tháng 6, trên tuyến đường Trường Chinh thuộc phường Đăk Cấm và phường Kon Tum (tỉnh Quảng Ngãi), một cuộc tìm kiếm đặc biệt đang thu hút sự quan tâm của nhiều người dân. Dưới lòng tuyến phố đông đúc là hy vọng tìm lại dấu tích những người lính đã hy sinh trong cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Xuân Mậu Thân 1968. Gần sáu thập niên đã trôi qua, nhưng hành trình tìm kiếm vẫn được tiếp nối bằng trách nhiệm, lòng tri ân và mong muốn khép lại những cuộc chia xa còn dang dở...

Bí thư Trung ương Đảng, Phó Thủ tướng Chính phủ Phạm Thị Thanh Trà thăm hỏi, động viên và giao nhiệm vụ cho các lực lượng trực tiếp làm công tác thăm dò, khai quật ở đường Trường Chinh

Khác với nhiều đợt tìm kiếm trước đây chủ yếu dựa vào lời kể của nhân chứng hoặc các nguồn tư liệu lịch sử, lần khai quật này được triển khai trên cơ sở tổng hợp nhiều nguồn dữ liệu khác nhau. Theo Đại tá Bùi Yên Tĩnh, Phó Cục trưởng Cục Tác chiến (Bộ Tổng Tham mưu), Ban Chỉ đạo quyết định tiến hành khai quật sau khi đối chiếu, phân tích 5 nhóm thông tin quan trọng.

Đó là kết quả hội thảo xác minh khu vực nghi có mộ tập thể liệt sĩ được tổ chức vào cuối tháng 5; dữ liệu khảo sát các công trình ngầm trên tuyến đường Trường Chinh; thông tin về quá trình mở rộng, nâng cấp tuyến đường qua nhiều giai đoạn; các tài liệu liên quan đến công tác tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ tại khu vực này trong nhiều năm qua; cùng kết quả khảo sát bằng radar xuyên đất.

Việc tổng hợp nhiều nguồn dữ liệu đã giúp lực lượng chức năng từng bước khoanh vùng các vị trí nghi vấn thay vì phải đào tìm trên diện rộng. Đáng chú ý, các tài liệu và hình ảnh do Nhóm nghiên cứu hỗn hợp Việt Nam - Hoa Kỳ cung cấp cũng góp phần làm sáng tỏ thêm những thông tin lịch sử liên quan đến các chiến sĩ thuộc Trung đoàn 24A (Mặt trận B3), Tiểu đoàn Đặc công 406 và Tiểu đoàn Bộ binh 304 đã hy sinh trong những trận chiến đấu ác liệt dịp Tết Mậu Thân năm 1968.

Sau gần sáu thập niên, từng nguồn tư liệu, từng bức ảnh, từng dữ liệu khảo sát hôm nay đang được ghép nối lại như những mảnh ký ức còn sót lại của chiến tranh, với hy vọng đưa cuộc tìm kiếm đến gần hơn với nơi những người lính năm xưa đang nằm lại.

Lần theo dấu vết còn lại của Mùa Xuân 1968

Điều khiển đợt tìm kiếm lần này trở nên đặc biệt là khu vực nghi có hài cốt liệt sĩ hiện nằm giữa một khu dân cư đông đúc. Nơi từng là chiến trường ác liệt trong những năm chiến tranh nay đã trở thành một trong những trục giao thông quan trọng của thành phố, với hệ thống điện, viễn thông, cấp thoát nước và nhiều công trình dân sinh hiện hữu. Chính vì vậy, việc xác định vị trí nghi có hài cốt trước khi khai quật được thực hiện hết sức thận trọng.

Qua khảo sát, các chuyên gia xác định nền đường cũ nằm gần khu vực dải phân cách hiện nay, trong khi rãnh chôn tập thể được nhận định nằm giữa hai tuyến đường Hàm Nghi và Trương Đăng Quế. Đây cũng là khu vực từng phát hiện hài cốt liệt sĩ trong các đợt tìm kiếm trước. Năm 2001, lực lượng chức năng quy tập được 8 hài cốt liệt sĩ gần giao lộ Trường Chinh - Hàm Nghi. Đến năm 2008, thêm 22 hài cốt liệt sĩ tiếp tục được tìm thấy ở khu vực lân cận. Những kết quả đó cho thấy dọc tuyến đường Trường Chinh hiện nay nhiều khả năng vẫn còn những hài cốt chưa được phát hiện.

Để thu hẹp phạm vi tìm kiếm, trước khi triển khai khai quật, các chuyên gia địa vật lý đã thực hiện nhiều đợt khảo sát bằng radar xuyên đất. Theo Thượng tá Phạm Thị Thanh Vân, Phó Giám đốc Phân viện miền Trung (Viện Thiết kế, Tổng cục Hậu cần - Kỹ thuật), đây là lần đầu tiên công nghệ này được đưa vào hỗ trợ công tác tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ. Thiết bị hoạt động dựa trên nguyên lý phát sóng điện từ xuống lòng đất và thu nhận tín hiệu phản hồi. Thông qua hệ thống phần mềm chuyên dụng, các kỹ sư có thể nhận diện nhiều loại vật thể như rễ cây, cáp điện, đường ống kỹ thuật, cống bê tông hoặc các dấu hiệu bất thường cần tiếp tục kiểm tra.

Tại hiện trường, khu vực khảo sát được chia thành nhiều lát cắt nhỏ cách nhau khoảng 3m. Từ dữ liệu thu thập được, các chuyên gia xây dựng bản đồ cấu trúc dưới lòng đất nhằm xác định chính xác hơn những vị trí cần đào thăm dò. Dù không thể thay thế công tác khai quật, công nghệ radar đã góp phần thu hẹp đáng kể phạm vi tìm kiếm, giảm ảnh hưởng đến hạ tầng đô thị và nâng cao khả năng tiếp cận đúng khu vực nghi vấn.

Trên cơ sở các dữ liệu lịch sử và kết quả khảo sát thực địa, Ban Chỉ đạo thống nhất triển khai đào 4 rãnh thăm dò tại những vị trí được đánh giá có nhiều khả năng liên quan. Các rãnh được thiết kế vuông góc với tuyến đường Trường Chinh, rộng từ 40 - 50cm và sâu khoảng 2m. Theo các chuyên gia, việc đào sâu là cần thiết bởi tuyến đường đã nhiều lần được nâng cấp, tôn tạo trong gần sáu thập niên qua, khiến địa tầng có nhiều thay đổi.

Đại tá Mai Kim Bình, Chính ủy Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh Quảng Ngãi cho biết, giai đoạn đầu sẽ sử dụng máy móc để bóc lớp mặt đường nhằm rút ngắn thời gian thi công. Tuy nhiên, khi tiếp cận các lớp đất nghi vấn, toàn bộ quá trình tìm kiếm sẽ được thực hiện thủ công. "Vừa đào, vừa quan sát, đánh giá các dấu hiệu bất thường. Khi phát hiện dấu tích liên quan sẽ mở rộng phạm vi tìm kiếm", ông Bình cho biết.

Mong những cuộc trở về được trọn vẹn

Bên cạnh sự tham gia của các cơ quan chuyên môn, cuộc tìm kiếm còn nhận được sự ủng hộ rộng rãi của người dân địa phương. Với nhiều người, việc tìm kiếm và quy tập hài cốt liệt sĩ không đơn thuần là một nhiệm vụ chuyên môn mà còn là cách thể hiện lòng tri ân đối với những người đã ngã xuống vì đất nước.

Lực lượng tìm kiếm sử dụng radar rà quét tìm hài cốt liệt sĩ

Ông Nguyễn Hồng, chủ một cơ sở kinh doanh nằm trong khu vực dự kiến đào thăm dò cho biết gia đình sẵn sàng tạo điều kiện nếu việc tìm kiếm cần sử dụng đến phần đất trước nhà. "Tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ là việc việc làm rất ý nghĩa. Nếu cần phục vụ công tác tìm kiếm thì gia đình tôi hoàn toàn ủng hộ", ông Hồng chia sẻ.

Cùng chung suy nghĩ ấy, bà Lâm Thị Điệp, người dân sinh sống nhiều năm trên tuyến đường Trường Chinh cho biết, bà con trong khu vực đều mong lực lượng chức năng sớm xác định được vị trí chính xác để các liệt sĩ được trở về. Sau gần sáu thập niên, nhiều người vẫn tin rằng mỗi hài cốt được tìm thấy sẽ giúp vơi đi phần nào những khoảng trống mà chiến tranh để lại.

Để tạo điều kiện thuận lợi cho công tác khảo sát và khai quật, chính quyền địa phương đã chủ động triển khai công tác tuyên truyền, vận động người dân trong khu vực. Theo ông Trịnh Công Sơn, Phó Chủ tịch UBND phường Đăk Cấm, địa phương đã thành lập các tổ công tác trực tiếp đến từng hộ dân để thông tin về mục đích, ý nghĩa của việc tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ.

Qua nắm bắt tình hình, phần lớn người dân đều bày tỏ sự đồng thuận và sẵn sàng hỗ trợ. Nhiều hộ dân dọc tuyến đường Trường Chinh chấp nhận những ảnh hưởng nhất định đến sinh hoạt hoặc hoạt động kinh doanh để tạo điều kiện cho lực lượng chức năng tiếp cận hiện trường. Sự sẻ chia ấy đang góp phần giúp hành trình tìm kiếm những người lính còn nằm lại dưới lòng đất có thêm cơ hội đi đến đích.

Sau gần sáu thập niên, chiến tranh đã lùi vào quá khứ nhưng ở nhiều gia đình, sự chờ đợi vẫn chưa kết thúc. Có những người mẹ ra đi mà chưa biết nơi con mình nằm lại. Có những người con đã lớn lên trong ký ức về người cha chưa một lần trở về. Bởi vậy, mỗi cuộc tìm kiếm hài cốt liệt sĩ đều mang theo hy vọng đoàn tụ. Mỗi người lính được tìm thấy là thêm một gia đình được nguôi ngoai, thêm một phần ký ức còn dang dở được khép lại bằng một cuộc đoàn viên muộn màng. ■

TIN THỂ THAO

Tuyển golf chọn nhân sự cho ASIAD 20

Ban huấn luyện đội tuyển golf Việt Nam đã chọn ra danh sách 10 tuyển thủ của đội dự tuyển quốc gia năm 2026, chuẩn bị ASIAD 20 gồm: Nguyễn Anh Minh, Nguyễn Tuấn Anh, Lê Khánh Hưng, Hồ Anh Huy, Nguyễn Trọng Hoàng (nam), Lê Chúc An, Nguyễn Viết Gia Hân, Lê Nguyễn Minh Anh, Nguyễn Khánh Linh, Nguyễn Bảo Châu (nữ). Môn golf ASIAD 20 cho phép các đội tuyển được đăng ký tối đa 3 VĐV nam và 3 VĐV nữ.

Được biết, đội tuyển golf Việt Nam sẽ tới Nhật Bản tranh tài ASIAD 20 bằng kinh phí xã hội hóa.

H.L

Bắn súng thi đấu giải Đông Nam Á

Đội tuyển bắn súng Việt Nam đang tranh tài tại Giải bắn súng vô địch Đông Nam Á 2026, diễn ra tại Đài Bắc Trung Hoa đến ngày 12.6. Tại giải, bắn súng Việt Nam có sự góp mặt của nhiều tuyển thủ mạnh như Trịnh Thu Vinh, Nguyễn Thùy Trang, Hà Minh Thành, Phí Thanh Thảo, Lê Thị Mộng Tuyền, Phạm Quang Huy... Các xạ thủ Việt Nam sẽ góp mặt đầy đủ các nội dung dành cho súng ngắn và súng trường nam, nữ cùng các nội dung bắn đĩa bay.

Đội đã có khởi đầu ấn tượng khi Trịnh Thu Vinh, Nguyễn Thùy Trang và Nguyễn Thùy Dung giành HCV nội dung 25m đồng đội súng ngắn thể thao nữ. Trong đó, kết quả 588 điểm tại vòng loại cá nhân của Nguyễn Thùy Trang là kỷ lục mới của bắn súng Đông Nam Á. Cùng với đó, Nguyễn Thùy Trang giành HCB cá nhân với 32 điểm tại lượt bắn chung kết.

L.H

HLV Nguyễn Việt Thắng tiếp tục dẫn dắt Đồng Nai

Tân binh V.League Đồng Nai chính thức công bố HLV Nguyễn Việt Thắng sẽ tiếp tục dẫn dắt đội bóng ở mùa giải 2026/27. Trên trang chủ và các nền tảng mạng xã hội, Đồng Nai gửi lời cảm ơn tới HLV Nguyễn Việt Thắng vì những đóng góp to lớn trong hành trình chinh phục chức vô địch Giải hạng Nhất quốc gia 2025/26. Dưới sự dẫn dắt của chiến lược gia sinh năm 1981, đội bóng miền Đông Nam Bộ đã hoàn thành mục tiêu thăng hạng, qua đó giành quyền tham dự V.League lần đầu tiên trong lịch sử.

Việc tiếp tục đặt niềm tin vào HLV Nguyễn Việt Thắng không chỉ là phần thưởng cho những thành tích đã đạt được mà còn thể hiện cam kết lâu dài của ban lãnh đạo đối với định hướng phát triển mà nhà cầm quân này đang xây dựng.

K.TUẤN

Đầu Khương Duy hụt tấm vé dự World Cup

Giải cờ vua cá nhân châu Á 2026 khép lại với nhiều tiếc nuối cho Đầu Khương Duy khi kỳ thủ trẻ số 1 Việt Nam hụt tấm vé dự World Cup cờ vua 2027 chỉ trong gang tấc.

Ở ván 9, cũng là ván cuối tại nội dung mở rộng, Đầu Khương Duy (elo 2.521) thi đấu bùng nổ, đánh bại Đại kiện tướng Paravyan David (elo 2.593) thi đấu trong màu áo Liên đoàn Cờ vua thế giới (FIDE). Bất bại cả 9 ván, trong đó có 4 ván thắng, 5 ván hòa, Đầu Khương Duy có tổng cộng 6,5 điểm, bằng điểm với kỳ thủ xếp hạng 5 là Yang Zilong (Trung Quốc). Tuy nhiên, kỳ thủ Việt Nam xếp sau đối thủ do kém hơn về chỉ số phụ. Đáng tiếc cho Đầu Khương Duy bởi nếu nằm trong Top 5 chung cuộc, kỳ thủ này sẽ giành vé tham dự World Cup cờ vua 2027.

T.BÌNH

Chung tay tạo sức mạnh cho đội tuyển bóng đá

● **VĨNH HY**

Bóng đá Việt Nam đang cho thấy quyết tâm lớn trong hành trình hướng đến mục tiêu chinh phục đấu trường khu vực, khi chủ động xây dựng kế hoạch chuẩn bị dài hạn cho ĐTQG tham dự ASEAN Cup 2026. Trong bối cảnh xuất hiện nhiều lo ngại về việc đội tuyển khó có thể tập trung lực lượng mạnh nhất do lịch thi đấu dày đặc, Liên đoàn Bóng đá Việt Nam (VFF) đã nhanh chóng đưa ra những phương án cụ thể, nhằm tạo điều kiện tối đa cho HLV Kim Sang-sik cùng các học trò.

Chủ động trong khâu chuẩn bị

VFF khẳng định, đội tuyển Việt Nam sẽ được tạo điều kiện thuận lợi nhất về thời gian tập trung, thi đấu giao hữu cũng như chuẩn bị chuyên môn trước khi bước vào giải đấu quan trọng nhất khu vực. Đây được xem là bước đi cần thiết trong bối cảnh bóng đá Việt Nam đang đặt nhiều kỳ vọng vào ASEAN Cup 2026, sau những biến động về lực lượng và sự cạnh tranh ngày càng quyết liệt từ các đối thủ trong khu vực.

Một trong những điểm đáng chú ý là VFF đã chủ động phối hợp chặt chẽ với các CLB ngay từ sớm. Khi mùa giải V.League vẫn chưa kết thúc, việc đảm bảo lực lượng cho đội tuyển luôn là bài toán khó. Tuy nhiên, thay vì chờ đến sát giải mới xử lý, VFF đã làm việc với các đội bóng nhằm xây dựng lộ trình hợp lý, tạo sự đồng thuận để các tuyển thủ có thể hội quân trong trạng thái thể lực và tinh thần tốt nhất.

Không chỉ dừng lại ở công tác nhân sự, kế hoạch chuẩn bị của đội tuyển còn bao gồm tập huấn và thi đấu giao hữu chất lượng, trong đó có đợt "rèn quân" tại Hàn Quốc vào đầu tháng 7. Trước đó, HLV Kim Sang-sik và VFF cũng quyết định không tập trung đợt FIFA Days đầu tháng 6. Việc này nhằm giúp các giải quốc nội hoàn thành sớm, từ đó ĐTQG có quãng thời gian tập trung dài ngày và liền mạch. Đây là yếu tố rất quan trọng giúp Ban huấn luyện rà soát lực lượng, hoàn thiện lối chơi cũng như tạo cơ hội cho các cầu thủ trẻ khẳng định mình.

Dưới thời HLV Kim Sang-sik, đội tuyển Việt Nam đang trong quá trình tái thiết với định hướng trẻ hóa lực lượng, nhưng vẫn duy trì sự ổn định về chuyên môn. Tại ASEAN Cup 2026, nhà cầm quân người Hàn Quốc tiếp tục được kỳ vọng sẽ mang đến luồng sinh khí mới cho đội tuyển bằng lối chơi hiện đại, giàu tốc độ và tính tổ chức cao. Để hiện thực hóa điều đó, quỹ thời gian chuẩn bị trước giải đấu đóng vai trò cực kỳ quan trọng.

Tạo điều kiện tốt nhất cho đội tuyển

ASEAN Cup từ lâu luôn được xem là đấu trường quan trọng bậc nhất của bóng đá khu vực. Tuy nhiên, việc giải đấu không nằm trong hệ thống thi đấu của FIFA, khiến các CLB có quyền từ chối "nhả quân" cho ĐTQG. Điều này từng tạo ra không ít khó khăn cho nhiều đội bóng Đông Nam Á, trong đó có Việt Nam. Trước những lo ngại về việc đội tuyển Việt Nam có thể không hội quân được lực lượng mạnh nhất, VFF đã nhanh chóng xây dựng kế hoạch cụ thể nhằm tạo điều kiện tốt nhất cho HLV Kim Sang-sik và các tuyển thủ. Mới đây, lãnh đạo VFF đã có buổi làm việc với đại diện CLB Công an Hà Nội nhằm trao đổi về kế hoạch chuẩn bị cho ĐTQG. Cùng với đó, đích thân HLV trưởng Kim Sang-sik cũng đã trực tiếp gặp HLV trưởng Alexandre Polking của CLB Công an Hà Nội, để thảo luận chi tiết về kế hoạch nhân sự.

Đây là động thái cho thấy sự phối hợp chặt chẽ giữa liên đoàn và các đội bóng chuyên nghiệp, hướng tới mục tiêu chung của bóng đá Việt Nam. VFF mong muốn các cầu thủ trụ cột sẽ được tạo điều kiện tập trung sớm, để Ban huấn luyện có đủ thời gian xây dựng chiến thuật và hoàn thiện bộ khung đội hình.

CLB Công an Hà Nội dù sẽ tham dự play-off tranh vé dự vòng bảng AFC Champions League Elite vào tháng 8 - cùng thời điểm diễn ra ASEAN Cup 2026, nhưng lãnh đạo đội bóng ngành Công an khẳng định sẵn sàng phối hợp, tạo điều kiện và chia sẻ lực lượng cầu thủ khi được triệu tập, nhằm giúp ĐTQG có sự chuẩn bị tốt nhất cho sân chơi khu vực. CLB Công an Hà Nội hiện có rất nhiều tuyển thủ, trải dài ở 3 tuyến tại ĐTQG, đó là thủ môn Nguyễn Filip, trung vệ Bùi Hoàng Việt Anh, Trần Đình Trọng, hậu vệ Đoàn văn Hậu, Cao Pendant Quang Vinh, tiền vệ Nguyễn Quang Hải, Lê Phạm Thành Long, tiền đạo Nguyễn Đình Bắc, chưa kể những cái tên có thể góp mặt tại ĐTQG như hậu vệ Vũ Văn Thanh, tiền vệ Lê Văn Đô.

Sự đồng hành giữa VFF và các CLB được xem là chìa khóa quan trọng cho thành công của đội tuyển Việt Nam. Khi các bên cùng hướng về mục tiêu chung, đội tuyển sẽ có thêm nền tảng để chuẩn bị tốt nhất cho hành trình cạnh tranh ngôi vô địch Đông Nam Á. Người hâm mộ kỳ vọng với sự chuẩn bị bài bản và tinh thần đoàn kết, đội tuyển Việt Nam sẽ làm được điều chưa từng xảy ra trước đây, đó là bảo vệ thành công chức vô địch ASEAN Cup. ■

Thầy trò HLV Kim Sang-sik sẽ được tạo điều kiện tốt nhất, đặc biệt là vấn đề nhân sự và khâu tập huấn chuẩn bị cho mục tiêu bảo vệ chức vô địch tại ASEAN Cup 2026 **Ảnh: VFF**

Messi với lần cuối và lần thứ hai?

● KHẢI HƯNG

Tại lễ trao cup vô địch bóng đá thế giới ở Lusail đêm 18.12.2022, nước chủ nhà Qatar khoác lên người Messi một tấm bisht - chiếc áo choàng truyền thống của xứ vùng Vịnh, dành cho những người được tôn kính nhất. Hình ảnh ấy đẹp đến mức không cần thêm gì nữa. Nhưng câu hỏi mà cả thế giới đang đặt ra không chỉ là liệu Messi còn đủ sức - mà là liệu Messi có thể viết thêm một chương nữa, đẹp hơn cả chương tưởng là cuối cùng ở World Cup 2026.

Nếu vô địch World Cup 2026, Messi sẽ còn vĩ đại hơn Maradona

Messi thoát khỏi cái bóng của Maradona - không phải bằng cách sống một cuộc đời kịch tính như Maradona, với ma túy, súng đạn cùng những thứ khiến cuộc đời trở thành một vở bi kịch, mà bằng cách làm điều giản dị hơn nhưng khó hơn vô cùng đó là giữ vững sự xuất sắc trong suốt hai thập kỷ, rồi cuối cùng mang về chiếc cup mà người Argentina đã chờ 36 năm.

Anh thoát khỏi cái bóng của Maradona không phải bằng cách trở thành Maradona - mà bằng cách trở thành chính mình hoàn hảo hơn. Câu nói "Que mira, bobo?" - mày nhìn cái gì vậy, thằng ngốc - "ném "thẳng vào Wout Weghorst sau trận thắng Hà Lan ở tứ kết, đã làm cả thế giới phấn khích không phải vì nó thô lỗ, mà vì lần đầu tiên người ta thấy La Pulga bước ra khỏi cái vỏ bọc chuẩn mực, lạnh lùng, khép kín mà anh đã đeo suốt sự nghiệp. Chiếc mặt nạ rơi xuống. Con người thật hiện ra.

Nếu Messi bị cuốn vào logic của câu chuyện - nếu anh là nhân vật trong tiểu thuyết chứ không phải con người thật - anh đã cởi chiếc bisht khỏi vai, bước lên bục vinh quang và thông báo giải nghệ trong tiếng vỗ tay của 88.966 khán giả. Màn hạ xuống. Đèn tắt. Hết phim. Thay vào đó, Messi trở lại. Và bằng cách trở lại, anh đã phản bội câu chuyện của chính mình. Không phải theo nghĩa xấu - mà theo nghĩa anh là con người, không phải nhân vật và con người không sống theo logic của cốt truyện. Cái bóng dài của Maradona và câu hỏi chưa có lời đáp

Trong suốt sự nghiệp, câu hỏi đeo bám Messi như một bản nhạc nền không tắt đó là liệu anh có vĩ đại hơn Maradona không? Và câu trả lời, cho đến tận trước năm 2021, luôn kết thúc ở cùng một điểm: Maradona từng vô địch World Cup cho Argentina, còn Messi thì không. Qatar 2022 đã xóa bỏ sự chênh lệch đó. Nhưng nó tạo ra một câu hỏi mới - câu hỏi mà chưa có nhân vật nào trong lịch sử bóng đá Argentina phải đối mặt: Liệu Messi có thể làm điều mà Maradona chưa làm được, đó là vô địch World Cup hai lần?

Maradona vô địch năm 1986 tại Mexico. Ông không thể lặp lại ở Italia 1990 - đội Argentina của ông vào chung kết nhờ loạt phạt đền sau những trận đấu chật vật và thua Tây Đức trong một trận chung kết nghèo nàn nhất lịch sử giải đấu.

Nếu Messi vô địch năm 2026, câu chuyện sẽ thay đổi mãi mãi. Không phải theo nghĩa xếp hạng hay tranh luận - mà theo nghĩa sâu hơn, những người Argentina ngồi quanh bếp lửa nướng thịt asado sẽ có thể thốt ra điều mà trước đây không thể thốt ra được: "Diego vĩ đại, nhưng Diego chỉ vô địch một lần".

Nhưng liệu điều đó có khả thi không? Messi ở Qatar đã rõ ràng là một Messi mang gánh nặng tuổi tác. La Pulga lảng vảng ở vùng ngoại vi trận đấu, xuất hiện trong một tích tắc thiên tài rồi biến mất. Rodrigo De Paul trở thành đôi chân của Messi đến mức có những lời đồn đoán rằng Inter Miami sau đó phải ký hợp đồng với De Paul để làm đúng công việc đó tại MLS. Julián Álvarez và Enzo Fernández cũng chạy thay lão tướng số 10. Không phải một mình De Paul - cả đội chạy thay Messi. Và điều kỳ lạ là nó vẫn hiệu quả. Bởi vì một khi đã chấp nhận rằng Messi không chạy, việc giảm sút thể lực không tạo ra nhiều khác biệt. Anh không cần trở cỗ máy khi không có vai trò chủ chốt ở giữa sân - anh là mối nguy hiểm ẩn nấp trong bóng tối, xuất hiện đúng lúc cùng những đường chuyền hoặc cú sút quyết định.

Tuy nhiên trước khi giải đấu diễn ra ở Qatar, Messi vẫn đang chơi bóng ở Ligue 1 và Champions League - những sân đấu châu Âu đòi hỏi tốc độ và cường độ cao. Hiện tại, Messi chơi ở MLS - một giải đấu chất lượng thấp hơn đáng kể. Liệu khoảng cách đó có tạo ra sự khác biệt? Không ai biết chắc. Kể cả Messi.

Có một chi tiết ít người để ý về World Cup 2022 mà khiến câu chuyện Qatar trở nên hoàn hảo đến mức gần như không thể là thật, đó là năm 1995, Argentina vô địch U20 World Cup tại Qatar dưới sự dẫn dắt của José Pékerman và Hugo Tocalli. Trong đội hình ấy có một tiền vệ tên Lionel Scaloni - người sau này trở thành HLV của đội tuyển năm 2022. Cũng trong đội hình ấy là Walter Samuel và Pablo Aimar - hai trợ lý HLV của Scaloni tại Qatar. Messi góp mặt trong lứa trẻ 2007, người cuối cùng của chuỗi vô địch U20. Ángel Di María chơi năm 2005. Thậm chí Papu Gómez cũng là một phần của câu chuyện ấy.

Điều bắt đầu ở Qatar năm 1995 dường như đã kết thúc rực rỡ ở Qatar năm 2022. Vòng tròn hoàn hảo. Không có câu chuyện nào đẹp hơn thế. Và đó chính là lý do tại sao sự trở lại của Messi năm 2026 vừa phá vỡ câu chuyện, vừa mở ra một khả năng đáng sợ hơn rằng Qatar 2022 không phải là đoạn kết - mà chỉ là hồi giữa của một tác phẩm lớn hơn chưa hoàn tất.

Có một nỗi sợ hãi chung của tất cả những người ở đỉnh cao khi đối mặt với sự kết thúc, đó là nỗi sợ trở thành phiên bản biếm họa của chính mình, gợi nhớ trống rỗng về quá khứ vàng son. Messi ở tuổi 39 có thể trở thành điều đó - một La Pulga mất đi sự sắc bén, đang chơi bóng ở Miami trong khi thế giới đã tiến về phía trước. Hoặc anh có thể không. Bởi vì những tiêu chuẩn của người thường chưa bao giờ áp dụng được cho Messi. Anh đã phá vỡ mọi dự đoán suốt 20 năm - về tuổi tác, về thể lực, về giới hạn của thiên tài bóng đá. Qatar tưởng như là đỉnh cao cuối cùng. Nhưng có lẽ đó chỉ là phần đầu của một hồi kết còn vĩ đại hơn. Có lẽ anh thực sự có thể vô địch lần thứ hai?

Và nếu điều đó xảy ra - nếu Messi nâng cao chiếc cúp lần thứ hai ở tuổi 39 - thì không ai trên thế giới sẽ còn có thể nói rằng câu chuyện của anh thiếu kịch tính, kể cả những người đang ngồi cạnh hình ảnh Diego Maradona với chiếc cup giơ cao trên bầu trời Mexico năm 1986. ■

Diệp Thị Hương giành 3 HCV giải châu Á

Thông tin từ Ban huấn luyện đội tuyển canoeing Việt Nam cho biết, vận động viên Diệp Thị Hương đã thi đấu xuất sắc, giành 3 HCV tại Giải vô địch trẻ và U23 canoeing châu Á 2026 diễn ra ở Kazakhstan. Thành tích ấn tượng này tiếp tục khẳng định vị thế của một trong những tay chèo trẻ hàng đầu của canoeing Việt Nam nói riêng cũng như canoeing Việt Nam nói chung trên đấu trường châu lục.

Tại giải đấu năm nay, Diệp Thị Hương liên tiếp bước lên bục cao nhất ở các nội dung C1-200m, C1-500m và C1-1.000m. Đáng chú ý, hai tấm HCV ở cự ly C1-200m và C1-500m giúp nữ tuyển thủ của Thể thao Công an nhân dân bảo vệ thành công ngôi vô địch từng giành được tại giải đấu năm 2025. Thành tích này không chỉ cho thấy sự tiến bộ về chuyên môn mà còn thể hiện sự ổn định đáng nể của tay chèo sinh năm 2003 trong các sân chơi quốc tế.

T.S

Rowing biển Việt Nam giành 2 HCV

Đội tuyển rowing biển Việt Nam đã xuất sắc giành 2 HCV, 1 HCB, 1 HCĐ tại giải vô địch châu Á 2026. Giải đấu được tổ chức tại Thái Lan từ 4 - 7.6 và đây là lần đầu tiên đua thuyền Việt Nam tham gia thi đấu tại giải. Hai tấm HCV quý giá của đội tuyển rowing biển Việt Nam giành được do công của tay chèo Hoàng Võ Kiều Loan, nội dung U19 W1X; Ngọc Minh Châu - Nguyễn Thị Ngọc Ánh, nội dung U16 W2X; HCB thuộc về tay chèo Ngọc Minh Châu nội dung U16 W1X và HCĐ thuộc về VĐV Nguyễn Thị Anh Thơ nội dung Open W1X.

Đáng chú ý, rowing biển sẽ được đưa vào chương trình thi đấu chính thức tại Olympic 2028, nên đây sẽ là cơ hội cho rowing Việt Nam tranh suất dự Đại hội.

S.V

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

DIỄN ĐÀN TƯƠNG LAI ASEAN 2026:

Cơ hội thúc đẩy phát triển và tăng cường gắn kết vì tương lai chung

HỒNG NHUNG

Từ ngày 9 - 10.6, Diễn đàn Tương lai ASEAN 2026 (AFF 2026) sẽ diễn ra tại Hà Nội với chủ đề "Cùng định hình tương lai chung: Hòa bình, Thịnh vượng, lấy người dân làm trung tâm". Diễn đàn được kỳ vọng sẽ là dịp để đóng góp thêm nhiều góc nhìn, sáng kiến và khuyến nghị chính sách thiết thực cho tiến trình xây dựng Cộng đồng ASEAN, đồng thời khẳng định vai trò và vị thế của Việt Nam trong hợp tác khu vực.

Đa dạng các hoạt động tại AFF 2026

AFF 2026 sẽ có sự tham dự của nguyên thủ một số nước thành viên ASEAN, lãnh đạo các tổ chức quốc tế, các Bộ trưởng, Thứ trưởng từ nhiều nước đối tác cùng đông đảo học giả, doanh nghiệp và đại diện thanh niên trong khu vực. Đây là sự kiện đối ngoại đa phương cấp cao lớn đầu tiên do Việt Nam chủ trì tổ chức sau thành công của Đại hội Đảng lần thứ XIV, cuộc bầu cử Quốc hội khóa XVI và quá trình kiện toàn các chức danh lãnh đạo chủ chốt của Đảng, Nhà nước.

Sự kiện diễn ra trong bối cảnh ASEAN đang triển khai Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2045 và các kế hoạch chiến lược nhằm xây dựng một cộng đồng tự cường, năng động, sáng tạo và lấy người dân làm trung tâm. Theo Ban Tổ chức, vào ngày 9.6, phiên khai mạc dự kiến có sự tham dự của các đồng chí lãnh đạo chủ chốt của Đảng và Nhà nước Việt Nam cùng lãnh đạo cấp cao của một số nước thành viên ASEAN. Tại AFF 2026, các đồng chí lãnh đạo chủ chốt của Đảng và Nhà nước ta, lãnh đạo cấp cao của một số nước thành viên ASEAN, lãnh đạo các tổ chức quốc tế, các viện nghiên cứu, doanh nghiệp, địa phương của Việt Nam và quốc tế cũng sẽ tham gia phát biểu và chia sẻ quan điểm về các vấn đề quan trọng của khu vực.

Trong khuôn khổ hai ngày diễn ra, rất nhiều các hoạt động sẽ tập trung tại các phiên toàn thể mang các chủ đề như tự cường, ngăn ngừa xung đột, trí tuệ nhân tạo, an ninh năng lượng và mô hình phát triển. Các hoạt động trong khuôn khổ diễn đàn bao gồm tọa đàm giữa các chính đảng Đông Nam Á, hội nghị lãnh đạo các thành phố ASEAN, tọa đàm bàn tròn về Tiểu vùng Mekong, bàn tròn thanh niên Đông Nam Á và tọa đàm về quản trị Trí tuệ nhân tạo.

Diễn đàn Tương lai ASEAN 2026 sẽ diễn ra tại Hà Nội từ ngày 9-10.6 với chủ đề "Cùng định hình tương lai chung: Hòa bình, Thịnh vượng, lấy người dân làm trung tâm"

Sau hai kỳ tổ chức vào các năm 2024 và 2025, AFF 2026 đang thu hút sự quan tâm, hưởng ứng và ủng hộ rộng rãi của các nước ASEAN và bạn bè quốc tế, từng bước khẳng định uy tín của một diễn đàn mở, hướng tới tương lai.

Những điểm nhấn được kỳ vọng tại AFF 2026

Nhấn mạnh đến những điểm nhấn đặc biệt về Diễn đàn năm nay, Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Nguyễn Mạnh Cường cho biết, AFF 2026 thu hút sự tham gia của nhiều thành phần đại biểu đa dạng hơn. Đây là một diễn đàn mở và bao trùm, không chỉ có sự tham gia của các quốc gia thành viên ASEAN và các đối tác, mà còn quy tụ đại diện doanh nghiệp, giới học giả, thanh niên, người dân và lãnh đạo trong khu vực.

Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Nguyễn Mạnh Cường nhận định, những thách thức lớn của khu vực và thế giới khó có thể được giải quyết một cách toàn diện nếu thiếu sự tham gia và đóng góp từ các nhóm chủ thể khác nhau. Vì vậy, diễn đàn được kỳ vọng sẽ tạo ra một không gian đối thoại mở, nơi các ý tưởng và sáng kiến đa chiều cùng đóng góp vào việc định hình tương lai của ASEAN.

Ngoài ra, sự tham gia của lãnh đạo các thành phố lớn trong ASEAN cũng là một điểm nhấn quan trọng của Diễn đàn lần này. Các thành phố lớn là những trung tâm tập trung đông dân cư, là các trung tâm kinh tế, chính trị, văn hóa, khoa học - công nghệ của các quốc gia thành viên ASEAN. Việc tăng cường kết nối và hợp tác giữa các đô thị lớn được kỳ vọng sẽ góp phần nâng cao hiệu quả hợp tác khu vực, qua đó thúc đẩy ASEAN tiến gần hơn tới các mục tiêu phát triển chung.

Theo Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Nguyễn Mạnh Cường, AFF 2026 được kỳ vọng sẽ thúc đẩy các cuộc đối thoại cấp cao, chuyên sâu về những lĩnh vực mà các quốc gia trong khu vực cùng quan tâm, qua đó góp phần nâng cao nhận thức và hiểu biết sâu sắc hơn về các vấn đề chung của khu vực. Đây cũng là điều kiện quan trọng góp phần thúc đẩy sự phát triển và tăng cường gắn kết các nước trong ASEAN.

Chia sẻ với báo chí, Giám đốc Học viện Ngoại giao Nguyễn Hùng Sơn khẳng định, AFF 2026 sẽ tiếp tục đóng góp thêm nhiều ý tưởng mới, gợi mở chính sách nhằm thúc đẩy tiến trình xây dựng Cộng đồng ASEAN, hướng tới hiện thực hóa Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2045.

Đáng chú ý, việc thành phố Hà Nội là chủ nhà tại Diễn đàn lần này sẽ góp phần chia sẻ kinh nghiệm về việc xây dựng thành phố thông minh dựa trên nền tảng di sản văn hóa và đổi mới công nghệ. Thông qua diễn đàn, việc kết nối lãnh đạo các thành phố lớn của ASEAN sẽ tạo ra một mạng lưới hợp tác thực chất về quản lý đô thị thông minh, xử lý rác thải, giao thông xanh và phát triển bền vững, hướng tới xây dựng các đô thị đáng sống, có khả năng thích ứng cao trước những thách thức mới và đóng góp tích cực vào mục tiêu phát triển chung của ASEAN.

Trong bối cảnh đó, Việt Nam mong muốn "chung tay, góp sức" cùng các nước thành viên ASEAN và đối tác xây dựng một ASEAN hòa bình, gắn kết, thịnh vượng, tự cường, năng động, sáng tạo và lấy người dân làm trung tâm. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Bảo đảm sự cân bằng

LAM SA

Quyết định của Tổng công ty Sân bay Thái Lan (AOT) nâng phí dịch vụ hành khách quốc tế từ 730 baht lên 1.120 baht, tương đương mức tăng hơn 50% từ ngày 20.6, đang thu hút sự quan tâm của giới du lịch và hàng không, đồng thời đặt ra nhiều thách thức về sức cạnh tranh và sức hút điểm đến.

AOT khẳng định mức phí mới vẫn thấp hơn Singapore, nơi hành khách quốc tế phải trả khoảng 1.600 baht, đồng thời cho rằng việc điều chỉnh sẽ không ảnh hưởng đáng kể đến nhu cầu đi lại. Tuy nhiên, vấn đề không nằm ở việc Thái Lan đắt hơn hay rẻ hơn Singapore, mà ở chỗ quốc gia này đang cạnh tranh trực tiếp với nhiều điểm đến trong khu vực để giành từng lượt khách quốc tế.

Thái Lan đón khoảng 32,9 triệu lượt khách quốc tế trong năm 2025, để đạt được con số này, Bangkok đã triển khai hàng loạt chính sách kích cầu, từ miễn thị thực đến mở rộng kết nối hàng không. Trong bối cảnh đó, việc tăng một loại phí liên quan trực tiếp đến du khách quốc tế khó tránh khỏi những lo ngại về sức cạnh tranh của điểm đến.

Có thể thấy, mức tăng gần 400 baht mỗi hành khách không đáng kể với khách chi tiêu cao, nhưng lại là gánh nặng với gia đình đông người và nhóm du lịch tiết kiệm, phân khúc lớn tại Đông Nam Á. Khi cộng thêm vé máy bay, lưu trú và chi phí khác, tổng ngân sách chuyến đi tăng lên, khiến một bộ phận du khách cân nhắc kỹ hơn trước khi lựa chọn điểm đến.

Đặc biệt, đây là thời điểm cuộc cạnh tranh thu hút khách quốc tế trong khu vực đang trở nên gay gắt hơn bao giờ hết. Nhiều quốc gia liên tục tung ra các chương trình miễn thị thực, giảm lệ phí hoặc hỗ trợ hàng không để kéo khách. Trong môi trường cạnh tranh đó, bất kỳ yếu tố nào làm tăng chi phí du lịch đều có thể ảnh hưởng đến quyết định của nhóm khách nhạy cảm về giá.

Tuy nhiên, nhìn ở chiều ngược lại, tăng phí không đồng nghĩa với mất lợi thế cạnh tranh. Điều quan trọng là số tiền thu thêm được sử dụng như thế nào. Theo AOT, nguồn thu mới sẽ được đầu tư vào mở rộng nhà ga, tự động hóa quy trình làm thủ tục và nâng cấp công nghệ an toàn tại các sân bay lớn. Đây là những hạng mục cần thiết trong bối cảnh lượng khách quốc tế đang phục hồi mạnh và nhiều sân bay bắt đầu chịu áp lực quá tải.

Dù vậy, bài toán đặt ra cho cơ quan quản lý là phải bảo đảm sự cân bằng giữa mục tiêu đầu tư hạ tầng và khả năng cạnh tranh của du lịch. Nếu phí tăng nhưng dịch vụ không cải thiện tương xứng, du khách sẽ phải trả nhiều hơn mà không nhận thêm giá trị. Ngược lại, nếu nguồn thu được đầu tư hiệu quả, quyết định này có thể giúp Thái Lan củng cố vị thế du lịch hàng đầu khu vực. ■

Trung Quốc mở triển lãm di vật văn hóa Campuchia

Triển lãm các báu vật văn hóa Campuchia tại Bảo tàng Sơn Tây ở tỉnh Sơn Tây, miền Bắc Trung Quốc đã và đang thu hút sự quan tâm của công chúng và giới nghiên cứu. Sự kiện diễn ra từ ngày 5.6 đến 7.10, trưng bày hơn 130 hiện vật và bộ sưu tập quý giá do Bảo tàng Quốc gia Campuchia cung cấp. Các hiện vật phản ánh lịch sử, văn hóa và nghệ thuật đặc sắc của Campuchia qua nhiều giai đoạn phát triển.

Triển lãm được kỳ vọng góp phần tăng cường giao lưu văn hóa giữa Trung Quốc và Campuchia.

TRÂM ANH